

Hogy hirdesse a természet milliányi csodáját

Új köntösben az egykori Székely Iparmúzeum

Tudományos idegenvezetés

Fotó: Vajda György

Csütörtökön délben újraavatták a Maros Megyei Múzeum Természettudományi Osztályának felújított épületét és az átrendezett, modernizált kiállítást. A Székely Iparmúzeum egykori épülete a megyei tanács által kezelt uniós támogatásnak köszönhetően újjászületett, mint ahogy a tárlók is,

amelyek korszerű koncepció alapján, érintőképernyős tájékoztatókkal kiegészítve mutatják be tájaink élővilágát. A múzeum egy egzotikus növénykerttel (kaktuszházzal) és érzékszervi élménykerttel is bővült. Múzeumpedagógiai termet is berendeztek benne, és egy másik épületszárnyat is kialakít-

tottak, ahol a raktárak és az irodák kaptak helyet. Az állandó sztárvendég egy 50.000 éves gyapjas orrszarvú fosszília lett.

Vajda György

(Folytatás a 18. oldalon)

Kapható az újságárusoknál!

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron, mint ha megvásárolná!

Németországi gyerekek ajándékait juttatják el a nélkülözőkhöz

A Humedica Nemzetközi Segélyszervezet jóvoltából a Maros megyei Caritas munkapontjaihoz összesen 1848 darab, ajándékokat rejtő karácsonyi cipősdoboz érkezett.

4.

A legjobb gyógyszer!

Újabb fergeteges kabaréval búcsúzik az óévtől és köszönti az új esztendőket a marosvásárhelyi Hahota Szintársulat.

17.

OPTICA OPTOFARM

A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Előre hozott adókabaré

Benedek István

Noha jobb helyeken a kabaré az esztendők fordulójának napjára illik időzíteni, nálunk a politikusoknak nem esik nehezére a sűrű hétköznapi életben sem megoldoztatni az adófizetők nevelőizmaikat. A napokban a pénzügyminiszter tett e vidám célért, egy pártgyűlésen eleresztett nyilatkozatával.

Mint mondta, jövőre nagyon komolyan fellépnek az adócsalás ellen, szigorítani fogják a gazdasági és pénzügyi bűncselekmények büntetési tételeit, és ebben a költségvetési bevételek növekedését célzó hadműveletben jelentős segítség lesz az informatikai rendszerek használata is.

Az való igaz, hogy a háttérben már javában dolgoznak az e-számla bevezetésén. Ugy, ahogyan nálunk szoktak, fejletlenül. Szerencsére a kisfogyasztók jövőre még nem ilyen számlát fognak kapni, egyelőre a céges szféra a kísérleti egere ennek a találmánynak, és az érdekeltek egyáltalán nem találják a dolgot viccesnek. Az energiaszolgáltatókat tömörítő egyik szakmai egyesület vezetőjének a minapi nyilatkozata szerint a dolog úgy fest, hogy a cégeknek kiállított elektronikus számlákat az adóhatóság platformjára kell feltölteni. Ugyanakkor viszont az energiaügyi szabályozó hatóságnak is van szabályozási jogköre, amit szintén be kell tartani. Anélkül, hogy túl sok technikai részletbe másznánk itt bele, az a lényeg, hogy a két szabályozó hatóság előírásai nincsenek összehangolva, így egyelőre az érdekeltek nem tudnak legálisan számlázni. Vagy az egyik, vagy a másik szabályozási jogkörrel rendelkező hatóság előírásait sértene meg, így (Folytatás a 3. oldalon)

DECEMBER

15., péntek

A Nap kel
7 óra 59 perckor,
lenyugszik
16 óra 36 perckor.
Az év 349. napja,
hátravan 16 nap.

IDŐJÁRÁS

Változékony

Hőmérséklet:
max. 5 °C
min. -1 °C

*Isten éltesse!

Ma VALÉR, holnap ETELKA és ALETTA napja. ETELKA: Dugonics András író alkotása az Etelka című művében. ALETTA: az Adelheid fríz és németalföldi formájából származik.

VALUTAÁRFOLYAM

BNR – 2023. december 14.

1 EUR	4,9720
1 USD	4,5587
100 HUF	1,3092
1 g ARANY	298,1899

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadjuk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népszerűség szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai

Joker	19, 5, 2, 44, 29 + 14	NOROC PLUS: 5 5 3 9 1 7
LOTO 40	12, 16, 35, 27, 38, 39	SUPER NOROC: 4 2 7 8 1 6
LOTO 49	12, 2, 40, 37, 9, 39	NOROC: 9 2 0 7 7 0 4

Megyei hírek

Kolozsváron a Maros Mezőségi Művésztelep kiállítása

Kolozsváron lesz a Maros Mezőségi Művésztelep következő kiállítása. Egy hónapig látogatható a közel ötven hazai és külföldi képzőművész alkotása, amelyek a mezőmadarasi, a mezőpaniti, a mezőbergenyei és a csitszentiváni alkotótáborokban készültek. A kiállítást Molnár D. Dénes és Czirják Lajos képzőművészek, valamint a házigazda dr. Bibza Gábor református lelképásztor mutatja be. Megnyitó december 17-én 11 órakor a Kányafő Galériában (Törökúti Református Egyházközség, Donáth u. 142. sz.). A kiállítássorozat támogatója a Communitas Alapítvány.

Karácsonyi vásár Erdőszentgyörgyön

A helyi Szent György Technológiai Líceum diákjai nagy szorgalommal készültek a karácsonyi kézművesvásárra, amelyet ma, pénteken délelőtt 10 órától tartanak a kastélyparkban. A nagyobb diákok 42 piros csillagot készítettek, amelyek a tanintézményben működő 42 osztályt jelképezik, míg az előkészítősök a Rhédey-kastély udvarán felállított fenyőre akasztották ezeket a csillagokat. Nagyon sok más érdekes és ötletes, vásárfiának szánt tárgy is készült, minél több érdeklődőt várnak a vásárra.

Napelemparkra pályázott Mezőpanit község

Mezőpanit község napelempark létesítésére nyújtott be pályázatot, amely lehetővé tenné a község középületei elektromosáram-fogyasztásának fedezését. Amennyiben a pályázatot elfogadják, Szentiván határában egy 300 kW-os napelempark épül, amely egész évre elegendő áramot fejleszt. Ez nem csak a fenntarthatóság és a zöldenergia terén lenne hatalmas lépés, hanem a működési költségek is jelentősen csökkennének, így a megmaradó összeget más fejlesztésekre lehetne felhasználni – közölte Bodó Előd Barna, a község polgármestere.

Tűzijáték és petárda nélkül

A kormány október 27-i 90-es számú sürgősségi rendelete értelmében az év végi rendezvények szervezési kiadásait korlátozni kell. A Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal a tűzijátékhoz szükséges pénzt elkülönítette a költségvetésben, de a rendelet ezt nem teszi lehetővé. A petárdák és tűzijátékok által okozott balesetek megelőzése érdekében, a Maros Megyei Prefektus Hivatal december 8-án kiadott 3-as számú határozatát követve, a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal idén nem bocsát ki köz- vagy magánterületen pirotechnikai termékek árusítására vonatkozó engedélyeket.

Hírszerkesztő: Mezey Sarolta

V. Dicsőszentmártoni Magyar Ifjúsági Gála

A magyar nyelvű oktatás népszerűsítése

December 17-én, vasárnap 17 órától Dicsőszentmártonban, a Magyar Közművelődési Központban (az egykori zsinagóga épületében) ötödik alkalommal részesítenek elismerésben kiemelkedő eredményeket elért magyar diákokat. Az eseményt az ötletgazda Alsó Kis-Küküllőmenti Magyar Ifjúság Szövetsége (ALKISZ) szervezi.

Szer Pálosy Piroska

Az idei a hetedik gálaünnepség lehetne, ha a járványügyi intézkedések, tiltások ezt nem akadályozták volna, ugyanis két éven keresztül a vetélkedők mellett nem lehetett gálaműsort sem szervezni a szorgalmas és tehetséges ifjak ünneplésére.

A magyar diákok életében és szüleik számára is rendkívül fontos eseményről Gagyi Zoltánt, a Traian Általános Iskola helyettes igazgatóját kérdeztük, aki elmondta, hogy az esemény elsődleges célja elismerésben részesíteni mindazokat a dicsőszentmártoni lakhelyű vagy Dicsőszentmártonban tanuló magyar ifjakat, akik kimagasló eredményeket értek el a közoktatás, sport vagy a művészetek területén. Amint hangsúlyozta, a díjazott tanulók névsorának összeállítása – előzetes egyeztetést követően – a dicsőszentmártoni tanintézmények felterjesztése alapján történt. Megtudtuk, hogy a javaslatlétel csak a 2023-as naptári évben elért eredményekre vonatkozhat, azaz 2023 januárjától a gála decemberi

napjáig. Ennek megfelelően a díjazottak listájára azok a dicsőszentmártoni lakhelyű, liceumot végzett, vagy Dicsőszentmártonban jelenleg tanuló, magyar tagozatos tanulók kerültek fel, akik legalább egy, legalább megyei szintű megmérettetésen értek el I., II. III. helyezéseket a közoktatás, sport és művészetek területén, illetve dicséretben részesültek.

Idén 29 tanulót díjaznak: 13 középiskolást, 12 felső tagozatos tanulót, két elemi iskolást és két óvodást. Advent harmadik vasárnapján az esti gálaműsor keretében közreműködnek: a dicsőszentmártoni Manóház Napközi Otthon nagycsoportosai, Nagy Erik és Pásztor Petra sportáncosok, a dicsőszentmártoni Traian Általános Iskola és az Andrei Băresanu Elméleti Líceum diákjai, valamint Miklós János és Bényi Balázs zenészek (zenei összeállítás közismert karácsonyi dalokból).

Az igazgatóhelyettes szerint a hasonló események fontosak a közösség számára, mivel a fiatalok kiemelkedő eredményei bizonyítják a magyarság létét a szórványban. A hasonló, ünnepélyes keretek közötti elismerések igazolják a magyarság jelenlétét a Kis-Küküllő menti városban, bizonyítják létezésüket a szűkebb környezetnek és a nagyvilágnak. Ugyanakkor bizonyítékot szolgáltatnak, hogy Dicsőszentmártonban szórványközösségben is lehet érvényesülni, eredményeket felmutatni anyanyelven, magyar tagozaton folytatva a tanulmányokat – hangsúlyozta Gagyi Zoltán helyettes igazgató.

A 2019-es Ifjúsági Gála díjazottjai (archív fotó)

RENDEZVÉNYEK

Motoros Mikulások a Színház téren

December 17-én, vasárnap 16 órától ismét megszervezik Marosvásárhelyen, a Színház téren a Motoros Mikulások jótékonykezdeményezést. Az eseményen a két keréken érkező Mikulások ajándékokat gyűjtenek, amelyeket otthonokban nevelkedő, nehéz helyzetű gyerekekhez juttatnak el. Arra kéri tehát a gyerekeket és szüleiket, hogy vasárnap délután a Színház téren felállított karácsonyfához vigyenek egy kis ajándékot – legyen az játék, édes-ség, tanfelszerelés vagy könyv –, amiket majd a fehér szakállúak eljuttatnak a nehéz sorsú gyerekekhez. A motoros Mikulások vasárnap 16 órától mintegy két órán át tartózkodnak majd a Színház téren, ezt követően pedig, kedvező időjárás esetén, feldíszített motorjaikon végigvonnak a városon, a terv szerint a Shopping City bevásárlóközpont parkolójában, valamint a Vár sétányon egy rövid időre megállnak, lehet fotózkodni velük, majd elgurlnak Maroszentgyörgyre, a Máriaffi-kastélyhoz.

Karácsonyi utazás

A szászrégeni Eugen Nicoară művelődési ház keretében működő néptánc- és színjátszó csoportok Karácsonyi utazás című előadására kerül sor december 15-én, pénteken este 6 órai kezdettel a művelődési ház nagytermében, ahol verssel, zenével és néptáncokkal alauzolják a nézőket karácsony csodálatos világába. Fellép az Apró Járom, a

Csim-Bumm gyermekszínjátszó csoport, a Járom utánpótláscsoportja, a Közép-Járom, a Népszínház Kemény János Társulata, a Nagy Járom, valamint a Járom családok csoportja. Énekel Kolcsár Beáta és Géczy Eszter. Zenél a Pergő együttes. A belépés ingyenes.

A Boróka néptáncgyűttes év végi gálaműsora

December 22-én, pénteken 18 órától a Maros Művészegyüttes kövesdombi előadótermében kerül sor az együttes utánpótláscsoportjának, a Boróka néptáncgyűttesnek az ünnepi műsorára, Táncoló aranycipellők címmel. A gálaműsoron a Boróka mindenik korcsoportja színpadra lép, a legkisebb és legújabb Apró Morzsák, a picit tapasztaltabb Morzsák, a középcsoport és a nagycsoport is bemutatja néptáncudását. Népi gyerekjátékok, nyárádminti, ördöngösfűzesi, felcsíki, magyarói, szatmári, szászcsávási cigány és kalotaszegi koreográfiákat láthatnak a nézők. Díszvendég: a szászcsávási hagyományörző zenészek. Muzsikál a Pergő banda Marosvásárhelyről. A rendezvényre a belépés ingyenes.

Mesedélután

December 21-én, csütörtökön 18 és 20 óra között a Maros Megyei Könyvtár gyerekrészlegén már klasszikusnak számító mesedélutánt szerveznek. A tevékenység mesehallgatásból, játékból és kézműves-foglalkozásból áll, amire 5-12 éves gyerekeket várnak.

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Piroska, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emilia.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasag.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujasag.ro E-mail: nepujasag@e-nepujasag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. Nyomda: Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

642357800076

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Ismét drón zuhant román területre az ukrán folyami kikötőket ért orosz légitámadások során

Ismét lehetséges légtérsértést észleltek a román hadsereg radarjai csütörtökre virradó éjszaka, amikor Oroszország újabb légitámadást intézett a román határ közelében lévő ukrán célpontok ellen, a helyszínre küldött felderítők pedig egy irányíthatatlanná vált drón becsapódása nyomán keletkezett másfél méter mély krátert találtak egy lakatlan térségben – közölte csütörtökön a védelmi minisztérium (MAPN).

A román légtér ellenőrzése érdekében a térségbe küldték a román légierő F-16-os és a német légierő – a Fekete-tenger partvidékén található Kogălniceanu légi

támaszponton állomásozó – Eurofighter harci gépeit, a katasztrófavédelem pedig 22:45-kor a telefonokra küldött RO-Alert üzenettel figyelmeztette az ukrán határral szomszédos Tulcea és Galac megye lakosságát a becsapódások veszélyére. A riasztást éjjel 2 órakor vonták vissza.

A térséget csütörtök reggel átfésülő katonák a Tulcea megyei Grindutul négy kilométernyire, egy lakatlan térségben találták meg a drónbecsapódás nyomán keletkezett krátert.

„A román védelmi minisztérium elítéli az ukrainai dunai kikötőkben civil célpontok ellen intézett indokolatlan, a nemzetközi jogot sértő orosz légitáma-

dást” – szögezte le a MAPN közleménye, hozzátéve, hogy a román hadsereg folytatja a veszélyeztetett térség légi és szárazföldi ellenőrzését, és azonnal tájékoztatja szövetségeseit minden észlelt incidensről.

Szeptember elején az ukrán gabona-exportban jelentős szerepet játszó folyami kikötők ellen intézett orosz támadások során több – vélhetően az ukrán légharítás által lelőtt – drón roncsai csapódtak be a NATO-tag Románia területén. Ezt követően az Egyesült Államok és Németország is újabb harci repülőgépeket küldött a térségbe a román légtérvédelem megerősítése érdekében. (MTI)

Moszkva az F-16-osok NATO-bázisokról való felszállását a konfliktusban való részvételnek tekinti

Ha az ukrán F-16-os harci gépeket lengyelországi, romániai és szlovákiai bázisokról vetik be orosz célpontok ellen, ezt Moszkva ezen országok részvételének tekinti a konfliktusban – jelentette ki Konsztantyin Gavrilov, a katonai biztonságról és fegyverzetellenőrzésről szóló bécsi tárgyalásokon részt vevő orosz delegáció vezetője.

Az EBESZ-fórum plenáris ülésén tartott beszédében Gavrilov kitért rá, hogy az ukrainai repülőterekben okozott súlyos károk miatt felmerültek olyan javaslatok, hogy az Ukrajnának átadni tervezett F-16-osok lengyelországi, romániai és szlovákiai légi bázisokról szálljanak fel.

„Határozottan arra figyelmeztetünk, hogy ezekben a vadászgépeknek a fenti NATO-tagországok területéről történő bevetését Moszkva az ukrainai konfliktusban való részvételüknek fogja tekinteni, és ez Oroszországot válaszlépé-

sekre kényszeríti” – mondta a diplomata. Marija Zaharova orosz külügyi szóvivő december 6-án helyezte kilátásba, hogy Oroszország legitim célpontnak tekintené az ellene bevetett, NATO-bázisokról felszálló F-16-osokat. Arra figyelmeztetett, hogy a repülőgépek ilyen alkalmazása megnöveli az Oroszország és a szövetség közötti közvetlen katonai összecsapás kockázatát.

Az orosz védelmi minisztérium szerdai hadijelentése szerint négy frontszakaszon 14 ukrán rohamot vertek vissza orosz erők az elmúlt nap folyamán, a harcokban mintegy 615 ukrán katonára esett el vagy sebesült meg. A tárca szerint a legtöbb támadást, szám szerint nyolcat, Kupjanszk térségében kísérelte meg az ukrán fél, a legnagyobb embervesztésűt, mintegy 250 főt, pedig a Donyeck körzetében vívott harcokban szenvedte el.

Az összesítés a megsemmisített ukrán katonai célpontok és haditechnikai eszközök között említett egyebek mellett pi-

lóta nélküli légijárműveket összeszerelő és javító műhelyeket, három lőszerraktárt, egy üzemanyagraktárt, egy 79K6-os Pelikan fázisvezérelt radarállomást, négy harckocsit, egy amerikai Bradley gyalogsági harcjárművet, öt páncélozott harcjárművet, egy M-113-as amerikai páncélozott szállítójárművet, két HIMARS-rakétát, valamint hat drónt.

Az orosz statisztika szerint az ukrán hadsereg által a háború kezdete óta elveszített harckocsik és egyéb páncélozott járművek száma meghaladta a 14 ezret. A helyi hatóságok az orosz ellenőrzés alá került ukrainai területek és az Ukrajnával határos orosz régiók több településéről jelentettek ukrán tűzérési és dróntámadást. Donyeckben egy civil életét veszítette egy buszmegállót ért tűzérési csapás következtében, két további polgári lakost pedig drónról ledobott bombák sebesítettek meg. Belgorod megyében egy személyautó aknára futott, három civil súlyosan megsérült. (MTI)

Megkezdődött az EU-csúcs, középpontban Ukrajna uniós csatlakozása és az izraeli–palesztin konfliktus

Megkezdődött az uniós tagországok állam- és kormányfőinek két-naposra tervezett brüsszeli csúcstalálkozója, amelyen az Európai Tanács tagjai megbeszélést folytatnak Oroszország Ukrajna elleni háborújáról, az Ukrajnának nyújtandó további uniós támogatásról, az ország uniós csatlakozásának kilátásairól, az izraeli–palesztin konfliktusról, valamint az Európai Unió (EU) hosszú távú költségvetésének felülvizsgálatáról.

A tagállamok vezetői áttekintik az Ukrajna elleni orosz háború legújabb fejleményeit, az Ukrajnának nyújtott uniós támogatás folytatását, valamint meg fog-

ják vitatni az EU bővítési politikáját, különös tekintettel Ukrajna uniós perspektívájára.

Charles Michel, az Európai Tanács elnöke a csúcstalálkozóra szóló meghívójában kiemelte: az uniós tagállamoknak bele kell egyezniük abba, hogy az Európai Unió megkezdje a csatlakozási tárgyalásokat Ukrajnával, valamint meg kell állapodniuk arról, hogy hosszú távú stabilitása érdekében az EU 50 milliárd eurót biztosítson az országnak.

Az izraeli–palesztin konfliktussal kapcsolatos vitaponttal összefüggésben az Európai Tanács elnöke hangsúlyozta: a tagállami vezetőknek szorgalmazniuk kell valamennyi tús szabadon bocsátását, miközben foglalkozniuk kell a gázai

humanitárius helyzettel is. A tagállamok állam-, illetve kormányfői az októberi, legutóbbi ülésükön folytatott megbeszélésre építve visszatérnek majd a 2021-2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret javasolt felülvizsgálatára. Át fogják tekinteni továbbá a biztonság- és a védelemről szóló korábbi következtéseik végrehajtása terén elért eredményeket.

Ezzel kapcsolatban a tanácsi elnök szerint többet kell tenni a védelmi készenlét növelésére irányuló uniós célkitűzések gyors teljesítése érdekében. Dolgozni kell továbbá Európa védelmi piacának létrehozásán, ami – szavai szerint – döntő fontosságú az EU megerősítéséhez. (MTI)

Az EP a szülői jogállást szabályozó jogszabálytervezetet fogadott el

Az Európai Parlament plenáris ülése csütörtökön megszavazta azt a jogszabálytervezetet, amely biztosítaná, hogy ha egy uniós ország megállapítja a szülői jogállást, akkor azt a többi tagállam is ismerje el.

Az uniós testület sajtóközleménye szerint a tervezetnek az a célja, hogy a gyerekeket azonos jogok illessék meg az oktatás, az egészségügyi ellátás, a felügyeleti jog és az öröklés tekintetében.

Az elfogadott dokumentum értelmében az uniós tagállamok kötelesek lesznek elismerni a más uniós ország által megállapított szülői jogállást, függetlenül attól, hogy a gyermek hogyan fogant, született vagy milyen családban él.

A tagországoknak csak szigorúan meghatározott esetekben lesz lehetőségük arra, hogy ne ismerjék el a szülőiséget. Minden egyes esetet külön kell majd megvizsgálni annak biztosí-

tása érdekében, hogy ne történjen megkülönböztetés, például az azonos nemű szülők gyermekeivel szemben – hívták fel a figyelmet a tervezet megszavazó képviselőik.

A testület tagjainak többsége támogatta az európai szülői tanúsítvány bevezetését is, amelynek célja a bürokrácia csökkentése és a szülői jogállás elismerésének megkönnyítése az EU-ban.

A tervezetet szerdán vitatta meg az uniós parlament. Schaller-Baross Ernő, a Fidesz EP-képviselője hozzászólásában „ideológiai és politikai túlkapásnak” nevezte a vita tárgyát. „Az uniós szülői bizonyítvány bevezetésének tervével az Európai Unió a szerződéseinkkel menne szembe, hiszen azok a család fogalmának meghatározását szigorúan tagállami hatáskörben hagyták, és ez így van rendben” – fogalmazott. Véleménye szerint a tervezet számos tagállami, így a magyar alaptörvénnyel is ellentétes. (MTI)

Ország – világ

Lassult az éves infláció

Romániában 6,7 százalékra csökkent novemberben az éves inflációs ráta – közölte szerdán az országos statisztikai intézet (INS). Ez 1,4 százalékponttal alacsonyabb az októberben mért értéknél. Októberhez képest már nem nőtt tovább, hanem 0,01 százalékponttal csökkent a fogyasztói árindex. Az élelmiszerek átlagos ára 0,16 százalékponttal, a nem élelmiszer jellegű termékeké pedig 0,07 százalékponttal csökkent az utóbbi hónapban. Egyedül a szolgáltatásoknál mért még az INS 0,39 százalékos drágulást októberhez viszonyítva. Éves összevetésben továbbra is az élelmiszereknél mutatták ki a legnagyobb mértékű, 6,8 százalékos áremelkedést. A friss hal 16, a sertéshús, illetve gyümölcskonzerv 13, a marhahús 12, a juhsajt (telemea) 11 százalékkal kerül többbe, mint egy évvel korábban, de a szesz italok is átlagosan tíz százalékot meghaladó mértékben drágultak. Romániában az éves infláció tavaly novemberben 16,8 százalékon tetőzött, azt követően – a februári megtorpanástól eltérően – enyhe lassulás következett. Az inflációs ráta idén júliusban csökkent először egy számjegyre (9,4 százalékra) 2022 februárja óta. (MTI)

Schengeni csatlakozás a légi közlekedésben?

Ausztria készen áll arra, hogy Románia és Bulgária esetében támogassa a légi közlekedésre kiterjesztett schengeni csatlakozást – mondta Gerhard Karner osztrák belügyminiszter kedden a szlovéniai Brdo pri Kranjban, a közép- és kelet-európai országokat tömörítő Salzburger Fórum belügyminisztereinek találkozója utáni sajtótájékoztatóján. Az osztrák tárca vezetője hozzátette: most az Európai Bizottságon múlik, hogy ilyen formában támogatja-e az ajánlatot. Ausztria javaslata szerint a szárazföldi határokon az ellenőrzések változatlanok maradnának, és a két ország hivatalosan nem lenne tagja a schengeni térségnek, de a repülőtereken megszűnének a jelenleg késedelmeket okozó ellenőrzések. Karner a javaslatról egyeztetett román és bolgár kollégájával, Cătălin Predoiuval és Kalin Sztójannovval is, akik részt vettek a találkozáson. A román miniszter pozitívnak nevezte Ausztria döntését, mondván, hogy a patthelyzetből a konstruktív párbeszéd felé sikerült elmozdulni, amelyet azonban még tovább kell fejleszteni. Megismételte továbbá, hogy Románia a schengeni csatlakozás minden feltételének megfelel. (MTI)

Bírság az illegális hulladéklerakók bezárásának elmulasztása miatt

Megbírságotlta Romániát az Európai Unió Bírósága (EUB) az engedéllyel nem rendelkező hulladéklerakók bezárásának elmulasztása miatt. A luxemburgi székhelyű intézmény csütörtöki közleménye szerint az EUB már egy 2018-as határozatában megállapította, hogy Románia elmulasztotta 68 engedéllyel nem rendelkező hulladéklerakó bezárását és helyreállítását. Mivel a 2018-as határozatban előírtakat nem teljesítette az ország, 2022-ben az Európai Bizottság a kötelezettségszegés megállapítására irányuló újabb keresetet indított. Határozatában az EUB megállapította, hogy Románia továbbra sem zárt be 31 illegális hulladéklerakót, ezért 1,5 millió euró átányösszeg és hulladéklerakónként, illetve késedelmi naponként 600 euró kényszerítő bírság kifizetésére kötelezte az országot. A kényszerítő bírság összegének meghatározásakor a Bíróság figyelembe veszi a jogsértés súlyát, időtartamát és Románia fizetőképességét – magyarázták. (Agerpres)

Előre hozott adókabaré

(Folytatás az 1. oldalról)

a szolgáltatók körbekérdezték az illetékes szakikat felvilágosítás reményében. A hatóságok meg egymásra dobálják át a felelősséget, érdembeli válasz nélkül. És ez kevesebb mint három héttel a rendszer érvénybe lépési határideje előtt történik. Ez is egy újabb iskolapéldája egy eszetlenül kitalált és sebtében összezsapolt kezdeményezésnek. Kintről nézve az elektronikus számlázás jól hangzik a mai, technológia dominált világban, azonban a legjobb technika sem ér semmit, ha nem tudják hatékonyan használni. Ezek után már szinte felesleges említeni, hogy ha egy egyszerű számlázási kérdést képtelenek megoldani, akkor az adócsalók csúcstechnikás nyakon csipése még annyira sem fog működni. Az eddig sem a technikán múlt, hanem a politikai akaraton, mert akkora nagyságrendű csalást, ami ebben az országban csak a hozzáadottérték-adó területén folyik, az illetékesek egyetértő félrenézése nélkül nem lehet elkövetni. Az említett komoly fellépés és szigorított büntetési tételek a gyakorlatban azt jelentik, hogy a jó politikai hátszéllel rendelkező élelmiszer továbbra is tarolhatnak, a néhány elkapott balszerencsést viszont az eddigieknél valamivel szigorúbban fogják büntetni.

Németországi gyerekek ajándékait juttatják el a nélkülözőkhöz

Több mint 1800 gyerek karácsonyát varázsolják szebbé

Az idén sem marad el az „angyaljárás” azoknál a nehéz helyzetű családoknál nevelkedő gyerekeknél, akiket megyszerte programjai révén felkarol a Gyulafehérvári Caritas. A Humedica Nemzetközi Segélyszervezet jóvoltából a Maros megyei Caritas munkapontjaihoz összesen 1848 darab, ajándékokat rejtő karácsonyi cipősdoboz érkezett, amelyeket a szeretetszolgálat munkatársai a térség nappali foglalkoztató központjaiban, gyerekközpontokban, valamint a plébániákon fognak szétosztani a szegény sorsú gyerekeknek és családjaiknak a szeretet ünnepe előtt.

Menyhárt Borbála

A Gyulafehérvári Caritas önkéntesei önzetlen munkával, rászoruló gyerekeknek szánt karácsonyi cipősdobozok kiválogatásával ünnepezték az önkéntesség világnapját a múlt héten Marosvásárhelyen, a Triplast cég tágas raktárhelyiségében pakolták le a Németországból érkező teherautóról a rakományt.

A cipősdobozokba bújtatott ajándékokat Dieter Schmidt és Volker Jabs, a Humedica Nemzetközi Se-

gélyszervezet képviselői személyesen adták át a Gyulafehérvári Caritasnak. Dieter Schmidt elmondta: az év közepén, amikor az emberek többsége még nyaral, a segélyszervezet önkéntesei már díszcsomagolással látják el a rendelkezésükre álló, egyszerű cipősdobozokat. Szintén önkéntesek tervezik meg azon teherautók útvonalát, amelyek fölveszik, majd a Bajorország térségében lévő gyűjtőpontokba szállítják a dobozokat.

Itt a Humedica Egyesület munkatársai újabb önkéntesek segítségével egyenként átnézik, és szükség esetén újra csomagolják a szállításhoz esetleg megsérült dobozokat. A gyűjtőpontokból iskolákba és óvodákba juttatják el a dobozokat, ahol a németországi gyerekek és családjaik édességgel, játékkal, tanszerekkel és higiéniai kellékekkel töltik meg azokat. A tanintézetekből teherszállító autók veszik föl a csomagokat, és ismét a Humedica Egyesület gyűjtőhelyiségeibe szállítják, ahol önkénteseik ismét egyenként nézik át a dobozokat, kiválogatják az oda nem illő tárgyakat, és arra is odafigyelnek, hogy az ajándékok megfeleljenek a dobozokon feltüntetett korosztály igényeinek. Ezt követően megszervezik, hogy a karácsonyi dobozok időben a világ különféle országaiba jussanak. Dieter Schmidt marosvásárhelyi látogatása során hozzátette, óriási logisztikai munka van a háttérben, de szívesen végzik, hiszen, mivel az általa képviselt szervezet elsősorban katasztrófa- és krízishelyzetekben nyújt támogatást a rászorulóknak, munkájuk során rengeteg szenvedő, reményvesztett emberrel találkozhatnak, így felemelő számukra hálás, mosolygó gyerekkarcokat látni, amikor átveszik a nekik szánt ajándékokat.

Orbán Júlia, a Gyulafehérvári Caritas marosvásárhelyi fiókjának a PR-felelőse elmondta, a kezdeményezés különlegessége, hogy a csomagok tartalma németországi gyerekek ajándéka, ők állították össze ezeket saját édességeikből, játékaikból, ezek mellé pedig tisztál-

kodási kellékeket is becsempészenek. A Humedica Nemzetközi Segélyszervezet egy kiválóan összehangolt önkénteshálózattal rendelkezik, és jól kidolgozott logisztikával működik, ennek köszönhető, hogy ilyen sok rászorulóhoz el tudják juttatni a nagylelkű adományozók ajándékait.

A külföldi jótévedőktől érkező ajándékcsomagokból a Caritas juttat az általuk működtetett foglalkoztatóközpontokba járó kiskorúaknak és családjuknak, a marosmentgyörgyi Biztos Kezdet Ház, valamint a Hand in hand programok kedvezményezettjeinek, a csejdi gyerekek-

nek, az erdőszentgyörgyi foglalkoztatóközpontba járóknak, a Szent Agoston Rehabilitációs Központ szolgáltatásait igénybe vevő családoknak, de visznek az Emmaus gyermekotthonnak, a Kiwi Alapítványnak, valamint az összes Maros megyei katolikus plébániára, ahol találkoznak a szegény családok között.

A Marosvásárhelyre érkező szállítmány átvétele után a Humedica Egyesület munkatársai a Gyulafehérvári Caritas csejdi foglalkoztatóközpontjába látogattak, ahol találkoztak az oda járó, nehéz helyzetű gyerekekkel.

EUROTRANS
alapítvány

alapította az

Anyakönyvezés egyszerűen és gyorsan!

Erdélyi magyar állampolgárként az adataiban történt változásokat köteles közölni a magyar állammal. **Mi segítünk!**

Számíthat ránk!

eurotransalapitvany.ro

0364 410 097

A VÁRAD decemberi számáról

A VÁRAD című irodalmi, művészeti, kulturális, társadalmi, tudományos folyóirat 22. évfolyamának 12. havi, friss száma – akárcsak az előzők – száz oldalon kínál olvasnivalót.

Isten kezében című versének újraközlésével a 130 éve született barcsági poéta, Bartalis János előtt tiszteleg a szerkesztőség, a decemberi lapszám további költői: a temesvári Eszteró István, a székelyudvarhelyi Nagyálmós Ildikó, a micskei Oláh József és a marosvásárhelyi Márton Károly. Prózával ezúttal a budapesti Domonkos László, a kovásznai Czilli Aranka, a szatmári Kovács-Széles Andrea, „mesével” pedig László Gyopár és Tóth Hajnal van jelen a lapban. A lapszám képzőművésze a tíz esztendeje elhunyt margittai tanár, szobrász, író Mészáros Zoltán, akinek a szülőfalujáról, a Bisztra-parti Tótiról írott „rendhagyó monográfiájából” is közöl egy részletet a folyóirat.

A magyarkakuci születésű kolozsvári–budapesti tanár, szerkesztő, író, Aniszi Kálmán ez évben megjelent, *Vigyázva az ingoványon* című, válogatott, vegyes műfajú írásait tartalmazó kötetét Bertha Zoltán irodalomtörténész méltatja és ajánlja az olvasóknak *A szellem enciklopédizmusa* című kisesszéjében. Az idén hatvanéves Simó Márton székelyföldi/sóvidéki író, népművelő és közösségszervező életéről és pályájáról vall Bölöni Domokos kérdéseire válaszolva egy hosszabb interjúban. A távolabbi múltat Farkas László idézi meg három egykori váradai primadonnáról szóló visszatekintésében, a közelebbi múlt egyik sajátos szegletét pedig Szombati-Gille Tamás járja körül *Ó, azok a régi videotékák...* című riportjában. Fülöp László nyelv- és művelődéstörténész arról ír, hogy voltak-e tarsoly- és erszénygyártó mesterek a 16–17. századi Váradon. A 2022-es romániai kulturális barométer következtetéseit Fried Noémi Lujza foglalja össze *Inkább otthon művelődünk* címmel, és nem hiányzik a friss lapszámból Barabás Zsuzsa keresztretjténye sem.

A VÁRAD decemberi kiadása újságosbódékban, könyvesboltokban vásárolható meg 10 lejért. Előfizethető 3 hónapra 25 lejért, 6 hónapra 50 lejért, 1 évre 100 lejért a Gheorghe Șincai Bihar Megyei Könyvtár pénztárában készpénzzel vagy postán pénzesutalvánnyal (mandat postal) az „Abonament Várad” megjelöléssel a feltüntetésével: Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai” Oradea; CUI 4687188; Cod IBAN: RO66TREZ07621G330800XXXX, Trezoreria Oradea. Az előfizetők a lapot postán kapják meg, ezért a pontos nevet és lakcímet tudatni kell a szerkesztőséggel személyesen, telefonon vagy elektronikus postán a következő elérhetőségeken: Nagyvárad, Armatei Române utca 1/A, C épület, II. em. 7. ajtó; telefon: 0259/431-257, 116-os mellék; 0771/269-647; postacím: 410087 Oradea, str. Armatei Române nr. 1/A, corp C; e-mail: varadszerkesztoseg@gmail.com, bibliobihar@yahoo.com. A korábbi lapszámok a Varad.ro honlapról tölthetők le.

Színés Világ

XX. évf. 49. (888.) szám, 2023. december 15., péntek

Épített örökségünk

A vár, melynek romjait régészeti rezervátumnak nyilvánították

Bágy Székelyudvarhelytől mintegy húsz kilométerre délkeletre, a Bágyi-hegy déli lejtőjén, a Dályai-patak – vagy Dá-pataka – mellett fekszik. Közigazgatásilag Homoródszentmártonhoz tartozik. A falu melletti 856 méter magas Várhegyen 1662-ben épült fel a vár a környék hat falujának összefogásával a török és tatár támadások ellen. Ostromot nem szenvedett, valószínűleg magától omlott össze. Alapfalai is alig látszanak. A trianoni békeszerződésig Udvarhely vármegye Homoródi járásához tartozott.

Nagy-Bodó Tibor

A bágyi vár a környező települések őrszeme volt

A falu mellett emelkedő 856 méter magas, kopár Várhegy tetején épült a fel bágyi vár. Tetejéről betekinthező az egész környék, látszik a Fogarasi-havasok láncolata, a Hargita csúcsai és az összes környező település.

Az erődítmény a 17. század török és tatár pusztításai után hat falu egyesült erejével védelmező menedékvárnak épült Bágy, Ége, Dálya, Lókod, Patakfalva és Recsenyed nemes embereinek támogatásával.

A vár hat bástyáját egy-egy külön falu építette, és azok menedékhelye volt. Mindegyik saját faluja irányába nézett, így onnan megfigyelhették az ellenség mozgását.

A vár a környező települések őrszeme volt a Hargita környéki várrendszer egyik tagjaként, ahonnan vész idején éjszakai tűzjelekkel üzentek, ha ellenség portyázott a Székelyföldön.

A bágyi vár romjait régészeti rezervátumnak nyilvánították. Ezekből mára nem sok maradt, köveit a múlt században a falu házaik építésére használták.

Következtetések

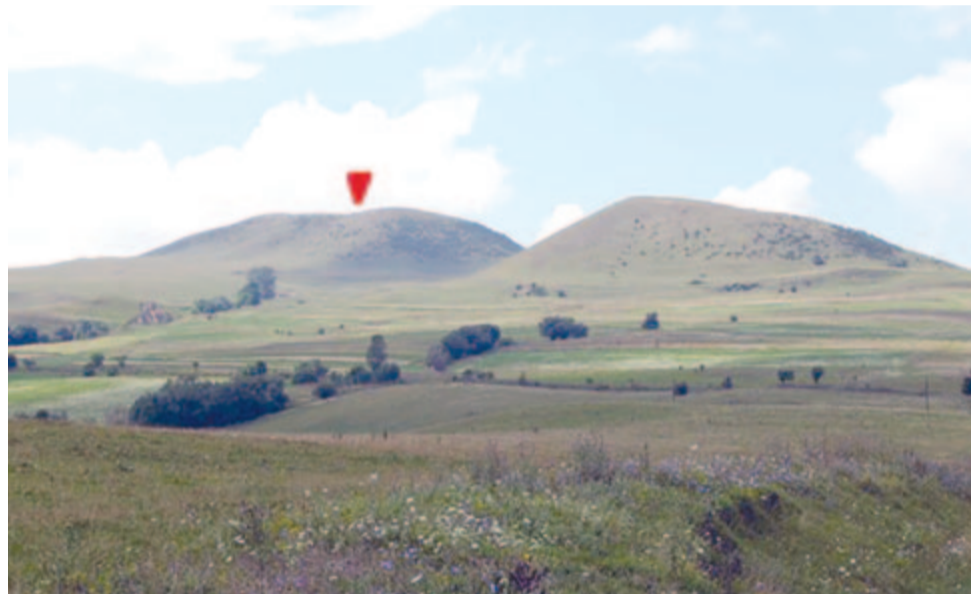
A Keresztes Géza műépítész, műemlékvédelmi szakmérnök által a rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkból tudjuk meg, hogy a sáncal övezett külső vár legnagyobb szélessége harminckét méter, hosszúsága pedig nyolcvan méter lehetett. Bejáratához az árkon át vezető fahídon lehetett eljutni, amelynek utolsó szakasza felvonóhídként működhetett.

A kaputoronytól keleti irányban vezetett a külső vár északi védőfala, és a vár keleti sarkán levő ötszög alaprajzú bástyához csatlakozott. Innen délnyugati irányban haladt tovább, a belső vár délkeleti szögletén levő kör alakú toronynál megszakadt, és csak a belső vár délnyugati sarkának bástyájától folytatódott, egészen a kaputoronyig.

Felépül a vár urának és családjának a palotája

Keresztes leírásából derül ki, hogy az így bezárt külső vár középső részén emelkedett a közel 42 x 35 méteres, négyzet alapú belső vár, sarkain egy-egy kör alakú bástyával.

A belső várban a szokásoknak megfelelően épülhetett fel a vár urának és családjának a palotája a háló-, étkező- és lakoszobákkal, a

lovagteremmel, az őrség szobáival és a gazdasági épülettel.

A belső vártól keletre és nyugatra egy-egy nagy méretű szabálytalan háromszög alakú várudvart fogtak közre a védőfalak, ahol talán istállók és egyéb épületek lehettek. Ma már mindezekből alig látható valami, csupán a föld felszínéből itt-ott kiemelkedő alapfalmaradványokból lehet következtetni az épület alakjára.

A székely ősvár

A bágyi várat Orbán és Kőváry is – a csiki krónikára hivatkozva – székely ősvárnak tartotta, és annak az 1060-as évek körüli birtokosáról, Sándor Istvánról és leányáról, Druzsinaról egy koholt történetet mondanak el.

A kutatások azonban megállapítják, hogy a csiki székely krónika, mint azt Kelemen Lajos mondja, „... közönséges hamisítványnak bizonyult. Ma egyetlen szakember sem ül fel a sokszor ravasz, de néhol ügyű koholmányra...”.

Apafi Mihály fejedelem 1663-ban Radnóton kelt levele

Kiss Gábor az *Erdélyi várak, várkastélyok* című könyvében utal arra, hogy a bágyi vár a török és tatár seregek 1658-1651 között megújuló támadásainak kivédésére épült fel a 17. században. Kelemen Lajos erre vonatkozóan közli Apafi Mihály fejedelem 1663-ban Radnóton kelt levelét:

„...Udvarhely széken Bagj (Bágy), Ege, Dallja (Dálya), Lokod, Patakfalva és Reczenied (Recsenyed) nevű falukbéli szegény egyházi nemes emberek találának meg minket alázatos könyörgések által, hogy ennek előtte való időkben kezdvén építeni Bagj nevű hegyen egy kastélyt, melyet már jobb részént véghez is vettek volna, úgyannyára, hogy – kitől Isten oltal-

mazon – ha kívántatnék, cselédeket is beléköltöztetnék...”.

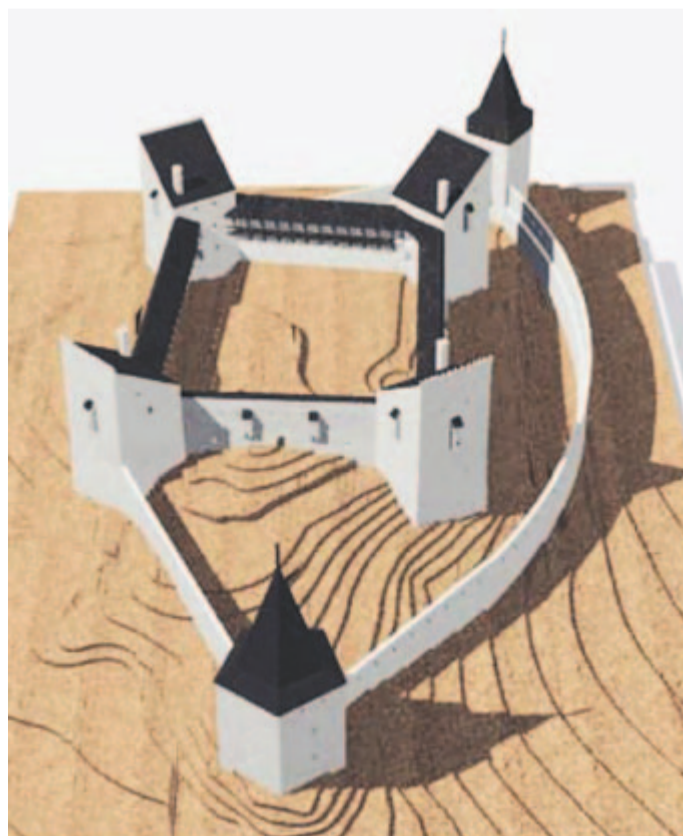
A fenti oklevélből megállapítható, hogy a vár erre az időre már majdnem teljesen készben állt. Miután nem számított különösen nagy erősségnek, építését egy-két év alatt befejezték.

A református templom

A település ma is álló, száz négyzetméter alapterületű, gótikus stílusú, kelet–nyugat irányú templomát a 15. század végén, a 16. század elején építhették.

A 2006-ban – a padló cseréje alkalmával – végzett ásatás bizonyosága szerint a gótikus templom diadalívét az egykori Árpád-kori templom diadalívére építették.

Ez azt is jelzi, hogy a település sokkal korábbi annál, mint ahogy nevét írásos források említik.

A vár keleti látképe (Szöke Balázs rekonstrukciós elképzelése)

A szentélyben két gótikus faragvány, az északkeleti falban egy csúcsíves keretbe foglalt, számárhátíves szentségtartó fülke található. Az északi falban látható a befalazott sekrestyeajtó szemöldökgyámos kerete.

A templomhajót 1804-ben – a torony építésekor – nyugati irányba meghosszabbították, így a befogadóképessége százhusz fő lett.

A szószékkorona 1832-ben készült. Felirata: „ISTEN HÁZA SZERETETE ÉS SZENT NEVE TISZTELETE – GERIEDEZETT A SZIVEKBEN – BÁGYI KERESZTYÉN HÍVEKBEN MI DÖN EZEN KORONÁNAK – HOGY LEGYEN ISTEN HÁZÁNAK – ÉKESÉGE, LÉTELT ADTAK – S EBBEN IS HIVEK MARADTAK.”

A szószékkoronához tartozó festett, faragott szószék mellvéd felirata: „BÁGYI TEK. BACZÓ LÁSZLÓ ÚR ÉS NAGY PÁL B.O. MESTER TSINÁLTATTÁK. 1836.”

Ugyanebből az időszakból származik a gazdagon festett szószékajtó is.

Az 1804-ben épített toronyban két harang van. Az 55 x 65 cm méretű, kisebbik harang felirata: „ÖNTETTE A BÁGYI EV. REF. EKLÉSIA 1887 BE SEGESVÉRI MANTCHEN MIHÁLY ÁT”.

Orbán Balázs szerint a régi nagy harangot az első világháború idején vitték el. Helyette 1920-ban öntette a gyülekezet az új, felirat nélküli, csak az évszámot őrző 54 x 70 cm méretű harangot.

Jelentősebb templomjavításokat végeztek 1792–1804 között (bővítették a hajót, kialakították a mai padlószintet, új szószéket és karzatokat készítettek), 1891-ben (a falakat vonóvasakkal erősítették meg) és 1977-ben (kibővítették a férfiak bejáratát, elkészült a portikus).

A templom 2013-as felújításakor a kőművesek egy, a falba másodlagosan beépített, valószínűleg a 13. és 16. század közötti időkből származó követ találtak, melyen egy székely-magyar rovással készült felirat látható.

Legvalószínűbb olvasata: „U R B N / O R B N BNDÓ/BNDK CSNALTA”, azaz „Urbán/Orbán Bandó/Benedek csinálta”.

Szintén Kiss Gábor közléséből tudjuk meg, hogy a vár a történelemben nem játszott szerepet, hadi eseménynek nem volt színtere és ostromot sem kellett kiállnia. Pusztulásának körülményeit nem ismerjük, feltehetően magától omlottak össze a falai. Ezt segítették elő a kincskeresők rombolásai, majd birtokosai, az ábránfalvi Ugronok a még fennálló falait is lebontatták, és anyagának felhasználásával építették fel a 18. század elején Ábránfalván udvarházukat.

* A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációért külön köszönet Keresztes Géza műépítész, műemlékvédelmi szakmérnöknek; a fotókat Demján László műemlékvédelmi építész a gyűjteményéből küldte be szerkesztőségünkbe.

A természet kalendáriuma (DXCV.)

Kiss Székely Zoltán

*Hó esett. A tar hegy orma
habföhéren integet.
Erdőkből a hó leűzött
őszapókat, pinyeket.*

Áprily Lajos Madarakja is akkor íródott, amikor a hőmérő higanyszála huzamosan 0 C-fok alatt időzött. Ilyenkor kerülnek bajba az énekesmadarak. Testhőmérsékletük magas, 40 C-fok fölötti, s hiába a hőszigetelő tollbunda, apró testük hamarabb adja le hőjét, mint a nagyobb madaraké. Sok tápanyagot kell égetniük, hogy megőrizzék testhőjüket. Zsírtartalékaik pedig végesek, s a hó hetekre, hónapokra eltakarja a táplálékot előlük. A természetben nincs könyörület.

*Almafánk és csipkebokrunk
madarak tanyája lett (...)*

133 évvel ezelőtt szervezték meg először Magyarországon az énekesmadarak téli etetését, melynél **Hermann Ottó** is bábáskodott. *Aki meg akarja szeretni a madarakat, olvassa őt, azokat a gyöngéd, szép mondatokat, amelyekkel e kis madarakat és az őket gyámolító embereket jellemzi* – írta **Vásárhelyi Tamás** az **Élet és Tudomány** 2020. évi utolsó számában.

A jámbor czinege – olvassuk hát Hermann Ottót – nagy bizalmasan beszáll az eresz alá, hogy a koszorúgerenda hasadékaiban keresse az alvó rovar; néha meg ép[p]en az ablakra száll, hogy a fája és az üveg között vizsgálgasson. És akkor mintha koczogtatná az ablakot és azt mondaná:

Szórjakot eledelt az ég madarainak!

A Kárpát-medencében a felszáznyi áttelelő énekesmadár közül mintegy tucatnyi fajjal találkozhatunk etetőinken. Széncinke, kékcinke, balkáni gerle, csíz, tengelic, pirók, fekete rigó, veréb nagy eséllyel lesz közöttük.

*Mennyi füttyös és bolondos,
vígán cserregő barát...
Megetetem Walther von der
Vogelweide madarát.*

*Most a ködből méla hangok
hullanak, mint halk rímek.
Bús pirók-jel. Csak varázsló
és poéta érti meg.*

*Pinty felel rá. Cinkeszó. – Most
szállingózni kezd a hó (...)*

E héten a magyar tudományosság két jeleséről emlékezünk meg.

Az első **Melius Juhász Péter** püspök, a magyarországi reformáció egyik legnagyobb hatású alakja. Vagy ahogy **Makkai László** szerint sokan nevezték: **Magyarország Kálvinja**. Valamikor az 1530-as évek közepén született, a pontos évet nem ismerjük. Halálát a botanikai szakirodalom 1572. december 15-re teszi. Herbalista munkásságának legjobb ismerője, **ifj. Szabó T. Attila**, halála után 400 évvel, 1972-ben **A Hét** hasábjain így méltatta:

(...) hitvitázó írásai nem állták ki az idők próbáját, annál érdekesebb, elevenebb, fordulatosabb olvasmány a botanikus Melius életműve. A Herbárium mondatai rövidek, világosak,

fogalmazása célratoró, (...) képei elevenek, leírásai a korabeli szaknyelv jóformán teljes hiánya ellenére (...) ma is használhatók.

Melius a füveskönyvekkel Wittenbergben, egyetemi éve alatt ismerkedett meg. Hazatérte után papi kötelessége Debrecenbe szólította, közben botanizált, gyűjtötte a népi növényneveket és hagyományokat, lelőhelyeket jegyzett fel, melyeket ma az első magyar florisztikai adatokként tartunk számon. Herbárium a magyar nyelvű növénytani irodalom alapköve. Tárgymutatója 67 faj és 336 lágyszárú növény latin nevét sorolja fel.

Különleges értéke a könyvnek a mintegy kétezer magyar növénynév, melyeket (...) a latin és német elnevezések mellett közöl: (...) bärsonszép, szeretők füve, ázhatatlan fű, fonyadhatatlan fű, aranyvonó fű, aranyvirágú fű, sárga gyopár... A közönséges pipacsnak (Papaver rhoeas) Meliusnál tizenkét magyar neve van. A kakaslábű elnevezés viszont tizenegy különböző növényfajra vonatkozik! Elnevezései részben idegenből fordított tükörszavak, részben eredeti népi nevek, szellemesek, képszerűek – írja Szabó. T. Attila.

A könyv tárgymutatója 327 különféle bajra és betegségre ígér orvosságot. (...) fogfájás és sárgaság, (...) Szent Antal tüze (orbánc), hurutok és hideglelés, hasfájás, hagymáz, köszvény és nátha ellen, gilisztahajtásra, sebforrasztásra, sőt az akkor még gyógyíthatatlan francu (vérbaj) ellen is.

Melius diákkorától állandóan foglalkozott a Herbárium összeállításával, a kézirat véglegesítésében korai halála akadályozta meg. A kézirat szerencsére Kolozsvárra, **Heltai Gáspárhoz**, egykori wittenbergi diáktársához került, aki megkezdte a nyomdai előkészítést, de a könyv megjelenését ő sem érte meg. Felesége fejezte be 1578-ban, aki a kötethez írott előljáró beszédet a következő mondatokkal rekesztette be:

(...) ennek a könyvnek az írása és fáradsága a Jámboré – azaz Meliusé – volt, a kinyomtatásnak munkája (...) az enyém. Kérem, hogy az én kicsinyded munkám is e könyvnek kiadásában legyen hasznos és a magyar nemzetségnek épületire és méltóságára."

A magyar természettudományos könyvkiadás kezdeténél egy okos és művelt asszony bábáskodott – állapította meg Szabó T. Attila –, akinek még a keresztnevét sem ismerjük.

A másik jeles tudós az első magyar mineralógus, **Benkő Ferenc**. 1816. december 16-án hunyt el Nagyenyeden. 1745-ben Magyarlápón született. Tanulmányait Nagyenyeden kezdte, majd Zürichben és Göttingában gyarapította ismereteit. A göttingai egyetemen **J. F. Gmelin** professzor ásványtani előadásait hallgatta. Bizonyára az itteni, egész életére kiható kutatások indították gyűjtőmunkára. 1782-ben lefordította **Abram Werner** ásványtanát (*Von den ausserlichen Kennzeichen der Fossilien*, 1774), amit hazatérése után, 1786-ban **Magyar mineralógia** címmel adott ki. Ez volt az első, magyar nyelven írott ásványtan. Benkő ezt az ifjúságnak szánta, és már ebben hivatkozott **Köleséri, Born, Fichtel** és **Benkő József** munkáira, amelyek alapján a Werner könyvét erdélyi példákkal „megbővítette”. Így megemlítette a torockói, a zalasdi, a magyarlápói bányákat, a Hátszeg vidéki kö-

Barátcinke röppen luc havas gallyára

szenet, a szászlónai hólyagos földet, amelyből a hólyagos korszokat készítették; Nagybánya, Felsőbánya, Topánfalva, Zalatna, Magyarlapos, Déva stb. érlelőhelyeit. 1783-ban és 1784-ben, **gróf Bethlen Krisztina** támogatásával, beutazta egész Erdélyt. A régész és a természetkutató figyelmes szemével észrevette a bejárat vidékek minden nevezetesebb ásványi kincsét, emellett megfigyelte a nép életét, lajstromba vette a vidék gazdasági kincseit.

Később megírta **Magyar Linneus** című munkáját, amelyben az általános növényvilágot ismerteti Linné rendszere szerint, ez azonban csak kéziratos változatban maradt fenn.

1790-ben meghívták volt iskolájába a természetrajz, földrajz és német tanszékre. Feltételezhető, hogy enyedi foglalatosa évében, 1790-ben már létezett egy kezdetleges tudományos gyűjtemény a kollégiumban. Ezt alátámasztja az **Enyedi ritkaságok** című írásában található beírás:

„Az új kollégiumba a kis auditoriumon belől vagy a Museum ilyen homlok-írással Raritatum et Rerum Naturalium Museum ritkaságoknak és természeti dolgoknak museuma vagy gyűjteményes háza, melyben tétettek által 1796. Évben...”

Mivel a jegyzék 1790-ben kezdődik, már előzőleg kellett léteznie egy gyűjteménynek. A jegyzékben érdekességek is felfedezhetők: *„Egy embernek bőre kikészítve és kitöltve; Egy tethal fog; Egy elefántfog lántzon.”* A „legcsudálatosabb” darabokat azonban külön tartogatták a „Mirothetium”-ban: *„Attila pipája és koppantója, a Lót feleségének nyelve s több ilyenek...”* A jegyzék tarkasága annak tulajdonítható, hogy ebben az időben még schol sem tettek különbséget régiség, néprajzi vagy természettudományos tárgy között.

A rendszeres gyűjtés, kutatás újabb eredményeként született meg a **Parnassusi időöltés**, ami kedves és tanulságos évkönyv volt. 1790 és 1800 között íródott a hét kötetből álló mű, a szerző évenként adott ki belőle egy-egy „darabot”. Az ásványok színváltozataival kapcsolatos megfigyeléseit a VI. kötet harmadik részében **A mineralógiának legújabb systemájáról** címmel jegyezte le. Megállapítja, hogy *„házánk valaha csalhatatlanul tenger lett légyen...”* Kővé vált „plántákat találunk a felenyedi hideg feredőn”, Radnán, Erdőszentgyörgyön, csigaköveket pedig Hunyad megyében, Hátszeg vidékén és Ribicén, Enyed környékén Románlapádon. A könyv megjelenését főúri pártfogói és **Kazinczy Ferenc** segítségével is köszönheti, de az első előfizetők közt diákok nevei is szerepelnek.

Az ásványokat a következő klasszisokra osztotta: *„a kövek, s földek »égő materiák«, fél és egész értzek, és a kővé vált dolgok vagy petrificatumok [kövületek]”*. Ezt a felosztást látta a bécsi múzeumban is.

1793-tól tagja volt az **Erdélyi Magyar Nyelvmívelő Társaságnak** 1798-ban a jénai **Mineralogische Societat** is tagjává választotta.

Földrajzi műveket is hagyott az utókorra. Legjelentősebb a négykötetes **Magyar geografiája**, amelyet Kolozsváron 1801–1802-ben jelentetett meg. A tervbe vett műnek csak az Ázsiát, Afrikát és Amerikát bemutató három része jelent meg. Az Európának szánt első kötet a korabeli háborúk miatt nem íródhatott meg, az országhatárok gyakori változása képezte a fő akadályt. Várva várta a helyzet tisztulását, hogy minél pontosabb, véglegesebb állapotokat körvonalazhasson szakkönyvében, amit sem akkor, sem ma nem élhet át Európa...

A **Tékából** nőtt ki, vált önállóvá Benkő munkája által 1796-ban, az **Enyedi Természettudományi Múzeum** – az első múzeum a Kárpát-medencében –, hat évvel megelőzve a **Magyar Nemzeti Múzeum**, illetve a benne foglaltatott **Magyar Természettudományi Múzeum** 1802-beli megalapítását.

Maradok kiváló tisztelettel.

Kelt 2023-ban, december idusán

A tar hegy orma habföhéren integet

Befogadó közösség kell a fiataloknak

Erdélyi egyházak képviselői szólaltak meg az MCC eseményén

A fiatalok egyházzal való viszonyulásáról, kihívásokról és bevált megoldásokról beszélgettek az erdélyi egyházak képviselői a Mathias Corvinus Collegium (MCC) kolozsvári központjában december 6-án. Az MCC és az Ifjúságkutató Intézet által szervezett kerekasztal-beszélgetés kiindulópontját a friss népszámlálási adatok és Kárpát-medencei kutatások eredményeinek ismertetése és értelmezése adta meg. Az eseményen a római katolikus, református, unitárius, baptista, ortodox és görögkatolikus felekezetek képviselői osztották meg tapasztalataikat.

A *Hit és egyház a fiatalok életében* című, kétnyelvű eseményen dr. Kiss Dénes szociológus ismertette a legújabb, egyházakat érintő népszámlálási eredményeket, amelyek vitaindító gondolatokként szolgáltak. A szakember elmondta: az európai országokhoz képest Romániában még mindig elenyésző az egyházakhoz nem kötődők vagy magukat ateistának vallók aránya. Tíz éve ez a szám alacsonyabb volt, viszont azt is figyelembe kell venni, hogy rengetegen nem nyilatkoztak ezzel kapcsolatban. Még mindig megfigyelhető, szinte deviánsnak számít, ha valaki egyetlen felekezethez sem tartozik. Az ország né-

pességének elsőpró többsége nemcsak tartozik valamelyik egyházhoz, hanem vallásosnak is tartja magát. Az arány szinte ugyanakkora a magyaroknál és románoknál, tehát az etnikum nem befolyásolja ezt a kérdést. Elgondolkodtató viszont, hogy csupán fele népesség válaszolta azt, hogy hisz a halál utáni élet valamilyen formájában, ami a kereszténység egyik alaptanítása.

A számok azonban ellentmondanak a mindennapi tapasztalatoknak – mondta el Kiss Dénes egy folyó kutatásra hivatkozva, amelyben lelkészekkel készítettek interjúkat a fiatalokkal való foglalkozás kérdéskörében. A kommunikációs kultúra annyira megváltozott, hogy szinte lehetetlen elérni a fiatalokat, szinte kivitelezhetetlen, hogy egy prédikációban a lelképásztorok minden korosztályt megszólítsanak. Nemcsak kommunikációs technikák értelmében nem találják az utat a fiatalokhoz, hanem a vallási, biblikus általános műveltségük hiányában nem sikerül szót érteni velük, és sok esetben az elavult szövegek is problémát okoznak.

Az eseményen Sullivan Ferenc, az MCC Ifjúságkutató Intézetének kutatója a Kárpát-medencében végzett nagymintás ifjúságkutatások eredményeit mutatta be, amelyeket 2011-ben, 2016-ban és 2020-ban nyolcezer fős mintán végeztek el. Biztató adat, hogy az erdélyi fiata-

lok többsége ismeri a környezetében működő közösségi vagy civil szervezeteket, és részt is vesz ezek programjain. Érdekes, hogy a járvány hatására a többségnél pozitív irányba változott a családdal való kapcsolódás, valamint a spiritualitással, vallással való kapcsolat is.

A beszélgetésen dr. Koncz Attila teológus moderálásával Dávid István református lelkész; Lengyel Emőke római katolikus pasztorál-asszisztens, Liviu Vidican Manciu ortodox pap, Magyar Zita unitárius lelkész, Marius Cimpean görögkatolikus parókus és Szűcs Dávid, az Erdélyi Baptista Ifjúságszövetség elnöke osztotta meg gondolatait a közönséggel.

A fiatalok elérésével kapcsolatban elhangzott: fontos már egészen fiatalon foglalkozni a gyerekekkel, így könnyebben bekapcsolódnak az ifjúsági szervezetekbe is. „Azt tapasztalom, hogy elsősorban megszerettetni kell velük ezt a világot” – mondta el Magyar Zita, az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egyet elnöke. A baptista gyülekezetek érdekes programok szervezésére törekednek, táborokon, ifjúsági alkalmakon szólítják meg a fiatalokat. „Ha valaki megismeri Istent személyesen, tartozni akar hozzá” – vallja Szűcs Dávid, aki azt közvetíti a fiatalok felé, hogy az Istenhez tartozást közösségekben jó megtapasztalni, megélni. Marius Cimpean, a Kolozsvár-Szamosújvári Egyházmege Gyermek- és Ifjúságszövetség Irodájának munkatársa szerint a felnőtteknek való irányításra is nagy hangsúlyt kell fektetni, hiszen elsősorban otthon, a családban sajátítják el az értékeket a fiatalok. Dávid István a Kolozsvári Főiskolás Ifjúsági Keresztény Egyesület (FIKE) lelkészeként azt tapasztalja,

hogy szót kell adni a fiataloknak, lehetőséget a szolgálattételre, hiszen nyitottságot és bátorságot lehet tanulni ettől a generációtól. „Együtt játszunk a fiatalokkal, vagy azt gondoljuk, hogy trénernek kell lennünk?” – hangzott el a kérdés.

„Ha vezetőként azt mutatjuk, hogy kérdezhetőek vagyunk, a fiatalok is bátran közelítenek meg, új ötletekkel, felvetésekkel jönnek. És teret is adunk az ötletek, programok megvalósításának” – jelentette ki Lengyel Emőke, a Katolikus Egyetemi Lelkészség pasztorál-asszisztense. Beszámolt a főegyházmege népszerű és hasznos ifjúsági képzéseiről, ami a szellemi utánpótlás kulcsa lehet a jövőre nézve. Az ortodox egyházban odafigyelnek arra, hogy a tevékenységeken a szórakozást a vallási tanítással ötvözzék, fejlesszék a hitoktatást, és élő partnerség legyen a vidék és városi közösségek között – mondta el Liviu Vidican Manciu, a Nicolae Colan Metropolita Ortodox Kollegium igazgatója.

Az esemény meghívottai egyetértettek abban, hogy a keresztény tanításokat érthetően, akár a mindennapokból vett példákkal szemléltetve kell átadni a fiataloknak. „Nem mindegy, hogy hitről vagy hitből beszélünk a fiataloknak. Hogy tőlem elválasztott tant adok át, vagy az engem átjárt, és leányem részét közvetítem, behívom őket a közös

kérdésbe és közös áldásba” – fejtette ki Dávid István. Lengyel Emőke hozzátette: „Nem feltétlenül kell a kötött alkalmakhoz ragaszkodni. Hétköznapi, bensőséges pillanatokban is meg lehet hallgatni egymást, és párbeszédet nyitni, elgondolkodtatni a fiatalokat.” Marius Cimpean görögkatolikus parókus szerint azt kell látniuk a fiataloknak is, hogy Isten a maga képére teremtette az embert, így a környezetükben, embertársaikban is megláthatják őt. Ezért is lenne fontos, ha az egyház és idegennek tűnő intézményei megpróbálnának emberibbnek lenni.

A kérdésre, hogy milyen egyházat szeretnének a fiatalok, hova tartoznának szívesen, a meghívottak az ifjúsági munkájuk során hallott válaszokat idézték fel: egy befogadó, biztonságos közösséget szeretnének, ahol mindenki tiszteli, értékeli egymást, ahol hallathatják a hangjukat, megoszthatják gondjaikat, szolgálhatnak, és a tevékenységeiknek értelme is van. A fiatal generáció is azt szeretné, ha megértenék őket. Olyan egyházra van szükségük, ahol otthon érzik magukat.

További részletekről, illetve az MCC Erdély-szerte rendezett tevékenységéről a Collegium honlapján, illetve Facebook-oldalán értesülhetnek.

Kós Károly 140 éve született

Száznegyven éve, 1883. december 16-án született Kós Károly posztumusz Ybl Miklós-díjas építész, író, grafikus, könyvkiadó, politikus, Erdély politikai és művészeti életének jelentős alakja. Az MTVA Sajtóarchívumának anyaga:

Erdélyi szász család sarjaként jött a világra Temesvárott, apja, Karl Kosch postatisztviselő volt. A nagyszabedű és a kolozsvári diákok után a budapesti Műegyetem építész szakán folytatta tanulmányait, tervezésben az elsők közé tartozott, amiről számos elismerés, pályázati díj tanúskodott. 1907-ben lediplomázott, diplomamunkája, az Egy főúri kastély terve, amelynek konzulense Schulek Frigyes volt, osztatlan sikert aratott, és diplomadíjra terjesztették fel. Ebben az évben adta nyomdába első könyvét is, Székely balladák címmel, amelyet jegyajándékként szánt kedvesének, későbbi feleségének, Balázs Idának.

Ösztöndíjasként Székelyföld, Torockó és Kalotaszeg építészetét és néprajzát tanulmányozta. Így alakította ki sajátos stílusát, amelyben a szecesszió és az erdélyi népi építészet, díszítőművészet elemei keverednek. 1908-ban önálló építészeti irodát nyitott, első munkái között szerepelt – más tervezőkkel közösen – az óbudai református parókia, a zebegényi katolikus templom és az állatkerti pavilonok tervezése is.

1910-ben a kalotaszegi Sztánán felépítette Varjú-várnak nevezett nyaralóját, későbbi lakóházát, s megírta a Régi Kalotaszeg című könyvét. Kalotaszeg címmel lapot indított, megtervezte a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeumot és 1912-ben a Kispesti munkásház és tisztviselőtelep (Wekerletelep) tervpályázaton az ő rendezési tervét fogadták el.

Az I. világháború kitörésekor, 1914-ben behívták katonának, de két év múlva felmentették a szolgálat alól, és – másokkal együtt – megbízták az utolsó magyar király, IV. Károly koronázási ünnepségének előkészítésével. Györgyi Dénes építésszel a királyi vártól a Mátyás-templomig terjedő útvonal házait díszítették fel és megterveztek a koronázási dombot, amiért megkapták a Ferenc József-rend lovagkeresztjét.

1917-18-ban ösztöndíjjal Konstantinápolyban tanulmányozta a török és a bizánci építészetet, ebből született Sztambul című monográfiája. 1918-ban az Iparművészeti Főiskola építészeti tanszékére nevezték ki, de az ősrizórszás forradalom után családjával inkább Sztánán maradt. 1919-ben megszervezte a Kalotaszeg Köztársaságot, amelynek címet, pénzt, zászlót és bélyeget tervezett.

A trianoni békediktátum után Romániához került Erdélyben folytatta munkáját. Részt vett a Magyar Néppárt és az Erdélyi Szépmí-

ves Céh megalakításában, szerkesztette Benedek Elek Vasárnap című politikai újságját, a Céh jelentette meg első regényét, a Varjú nemzetséget is. 1931 és 1944 között szerkesztette az Erdélyi Helikon című folyóiratot, 1934-ben elvállalta a kalotaszegi református egyházmege főkurátorságát is. Ebben az évben saját illusztrációival megjelent Az országépítő című, Szent Istvánról szóló történelmi regénye, amelyért Baumgarten-díjat kapott. A szintén történelmi témájú Budai Nagy Antal című drámáját a pesti Vígszínház mutatta be. 1940-ben – az erdélyi magyarságért végzett munkájáért – Corvin-koszorúval tüntették ki.

1940-ben a kolozsvári Mezőgazdasági Főiskolán a gazdasági építészet tanárává nevezték ki, 1945-től a főiskola dékánja, 1946-48-ban országgyűlési képviselő volt. 1952-ben nyugdíjba vonult, de az írással és a tervezéssel nem hagyott fel.

Infarktusa, majd feleségének 1973-ban bekövetkezett halála után egészsége megromlott. Kós Károly 1977. augusztus 25-én hunyt el, sírja a kolozsvári Házsongárdi temetőben található.

Emlékére 1988-ban díjat alapítottak, amelyet minden évben december 16-án adnak át azoknak, akik különösképpen sokat tesznek településük arculatának formálásáért, vagy kiemelkedő építészeti tevékenységet végeztek.

Halála után kétszer is kitüntették, 1997-ben posztumusz Magyar Örökség kitüntető

címet, 2010-ben posztumusz Ybl Miklós-díjat kapott. 2013-ban Sztánán felavatták szobrát, Gergely Zoltán szobrászművész alkotását. 2022-ben állították fel egész alakos bronzszobrát Kolozsváron, Farkas Ádám Kossuth-díjas szobrászművész alkotása a Kós Károly tervezte felsővárosi Kakasos templom előtt áll. Az Országgyűlés idén december 16-át, Kós Károly születésének napját a magyar építészet napjává nyilvánította, ekkor adják át a róla elnevezett életműdíjat is.

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Kiss Éva 1080.

Horatius véleményét idézzük a fősorokban.

	1	NEWTONBAN MÉRİ A FIZIKA	MAGUK IBSEN DRÁMÁJA	SZÓFAJ	FRANCIA RT. (RÖV.)	VASÚTI JÁRDA
	S					M
		FÁBA VÉS SZEREZ		HUNYADI L. NÁDORA ÖTÓRAI ITAL		
2	N	GYÜMÖLCS MOZI TESZI			CIN BÉKÉS ... (SZÍNÉSZNŐ)	
IDEGEN ÉVA			LATIN KET-TŐS BETŰ INDÍTÉK		OSZTRÁK FOLYÓ NÉMA ELEM!	
ADÓSSÁGOT MEGFIZET			MÉLY NŐI ÉNEKHANG MÁS NÉVEL		JEMEN AUTÓJELE RÁMA	
ERKÖLCS-TAN			MAJOM-FÉLE SERTÉS KICSINYE			
MEG-GYÖZŐDÉS			PÁRATLAN LÁMA! NUMERO (RÖV.)		KÁLYHA SÜTŐJE PRÁGAI SZOBOR	
LATIN ÉS VER			É-AMERIKAI VÍZESÉS JAHVE ANGYALA			
		HATALMÁBAN TARTÓ HÁTUL HÁTUL!			ELEKTRON-VOLT (RÖV.) RESTELL (NÉP)	
CSAK (NÉMET)			KERTI ZÖLDSÉG MAGATOK			
FELSŐ TÁRSADALMI RÉTEG AZONBAN			BÁLNA VAN FELESÉGE		NÉMET AUTÓJEL CSILLAG (NÉMET)	
		EGY (NÉMET) A HEGY ... (BOR)		ALAN ALDA FILMJE SZÍNÜLTIG		
SZŰL AZ ÁLLAT			FÉL TÍZ! EZ A HAL NEM HAL		LATIN PÁRATLAN! MAGYAR SZLOVÁK	
A GERMÁNIUM VEJJE			TALÁN HAMIS			
ÉSZAK-NÉMET NYELVŰ			PARIPA RÓMAI 500		RONGY-SZÉLEK! SPANYOL AUTÓJEL	
L. N. J.	Z					I

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

DECEMBERI ÉVFORDULÓK (2.)

	1	2	3	Y	4	5	6	7	R
	8				9				
10	B	11	12	13	14		15	16	
18						19			20
A		21			22		23		24
	25								M
26	27		28	29		30		31	32
34		35		36		37		38	
39			40		41		42	43	44
Y		45		46		47		48	49
50	51				52				53
E					I			54	H
									Y

VÍZSZINTES: 1. Jogi író, tanár, 150 éve született (Béla). 4. Író, '48-as, 200 éve született (Ferenc). 8. Bekísér! 9. Pléd. 10. Színész, szavaló, 150 éve született (Ákos). 15. Görög sziget. 17. Omszk kisebbik folyója. 18. Szikla a hegyen. 19. Petrarca múzsája. 20. Fogaink húsa. 21. Ere! 22. A rádium vegyjele. 23. A titán vegyjele. 24. Oda-vissza férfinév. 26. Cégféle (röv.). 28. Rachmaninov operája. 31. Téli ajándékosztogató. 34. Kis házikó. 36. A vázunk része. 38. Északi (szlovákiai) magyar. 39. Gabonát betakarít. 41. A Temes partjai! 42. Szabály része! 44. Életünk útja. 45. Becézett Katalin. 47. Szláv nép. 49. Csecsemősírás. 50. Idegen női név. 52. A lottó elődje. 53. Némán kísér! 54. Újságíró, MTA-tag, 200 éve született (György).

FÜGGŐLEGES: 1. Római 52. 2. Továbbá. 3. 25-30 literes faedény. 4. Becézett Katalin. 5. A Volgába ömlik. 6. E nap. 7. Férfinév (ápr. 2.). 9. Misszionárius teszi. 11. Lekvár. 12. Értesülés. 13. Abba az irányba. 14. Részvénytársaság (röv.). 16. Nagyon csúnya. 18. Tanár, Petőfi barátja, 200 éve született (János). 19. Helység polgára. 20. ... Svevo (olasz író). 22. Állomási vendéglő. 24. Talján. 25. Tábormok, 200 éve halt meg (Dániel, báró). 27. Kopasz. 29. Laci néma! 30. Cin. 32. Sértetlen. 33. Keleti német. 35. A szemétdomb ura. 37. Észtváros. 40. Láttá az esetet. 43. Derűre jöhet. 46. A 7 vezér egyike. 47. Az oxigén, az urán és a nitrogén vegyjele. 48. Zokog. 50. Filológus, nyelvész, folklorista, 150 éve született (Ovid). 51. Izomkötő. 52. Szolmizációs hang. 53. Kipling egyik kígyója.

L. N. J.

A pályázati rejtvényben szereplő helyes megfejtéseket december 28-ig a Népújság címére (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra ráragasztani.

A két rejtvény azonos számú meghatározásait keverve közöljük. A megjelölt négyzetekbe kerülő betűket folyamatosan összeolvasva Clive Barker angol író egyik művének a címét kapjuk. Könnyítésül egy betűt előre beírtunk.

VÍZSZINTES: 1. Fontos érc olvasztására használt kemence – Anatómia. 7. Olasz névelő – Ante meridiem. 8. Karám – Kugli. 9. Klubegyed – Tálca közepe! 11. Maró folyadék – Fekete István fecskéje. 12. Abba az irányba – Mona ..., Leonardo da Vinci egyik festménye. 14. Skálahang – Sáv szélei! 15. Elnyű, rongyol – Érintésre érzékeny növény. 18. Nagy levél, átvitt értelemben – Fémhuzal. 19. Elektronikus levél – Oldalsó helyre, előtagként. 22. Tiltószó – Néma rab! 23. Sémii nép – Sérthetetlen szentség. 25. Regényszerző – Zavartan tör! 27. Száját kinyit – Ladik belseje! 28. Szóke – Széles vonal. 30. Orvosi csont – Helyhatározó rag. 31. Férfiszépség a görög mitológiában – Rutinra tetet szert, edz.

FÜGGŐLEGES: 1. Szóváltás – Kánaáni istenség. 2. Összedől – Riadó. 3. Komputertomográf, rövidítve – Kicsinyítő képző. 4. Az oxigén, a kálium és a szén vegyjele – Testrészt! 5. Szándék – Magyar úszónő (Katinka). 6. Olajbogyó – Kacag. 10. Varázslat – Rácson sült. 13. Tűzfát hasogat – Hazai sós tó. 16. Zenedráma – Dolgozik a mozdony. 17. „Fekete” kontinens – Zsíros krém. 20. Szel, nyes – Felkel. 21. Egyiptomi szent madár – Információt gyűjt, vizsgálódik. 24. Tartozása van – Szülésznő. 26. ... de Janeiro, brazil város – Osonni kezd! 29. Azonos betűk – Spanyol és norvég gépkocsijelzés.

Koncz Erzsébet

1	2		3	4	5	6
7			8			
9		10		11		
12			13		14	
	15			16		
17		18				
19	20				21	
22			23		24	
25		26		27		
28			29		30	
31						

1	2		3	4	5	6
7			8			
9		10		11		
12			13		14	
	15			16		
17		18				
19	20				21	
22			23		24	
25		26		27		
28			29		30	
31						

Az EGY RÉGI KÖZMONDÁS című pályázat nyertesei:
 Peti Sándor,
 Szőkefalva, Fő út,
 Szabó András,
 Marosvásárhely, I. L. Caragiale u.
 A pályázati rejtvény megfejtése:
CSAK AZ NEM KÖVET EL HIBÁT, AKI SEMMIT SEM CSINÁL.
 Kérjük a nyerteseket, jelentkezzenek a 0265/268-854-es telefonszámon.

Megfejtések a december 8-i számból:
Minirejtvények:
 – Kolozsvár
 – Patagónia
Skandi:
 A behízsgő szónoklatnak megvan a maga mérge.

KOBÁK KÖNYVESBOLT

Marosvásárhely,
 Győzelem tér
 18. szám,
 www.bookyard.ro

A legjobb gyógyszer!

A Hahota ismét nevette: És akkor mi van?

Újabb fergeteges kabaréval búcsúzik az óévtől és köszönti az új esztendőt a marosvásárhelyi Hahota Színtársulat. A húséges marosvásárhelyi és székelyföldi közönség ilyenkor már készül, jegyet vált, várja a klasszikus bohózatokat felvonultató előadást, melynek bemutatójára december 28-án 19 órakor a Maros Művészegyüttes marosvásárhelyi előadótermében kerül sor. A kabaré idején címe: És akkor mi van? Az előkészületekről Puskás Győzöt, a társulat vezető színészét, a közönség nagy kedvencét kérdeztük.

Mezey Sarolta

– A Hahota Színtársulat 1991 márciusától működik „hivatalos” keretek között, azóta – a Covid-időszakot leszámítva – minden évben megörvendeztettek a nagyjelműt egy szilveszteri kabaréval. Ezenkívül jeles alkalmakkor évfordulós kabarékat is beiktattak, például Székely M. Éva 70. születésnapjára. Hogyan esett a választás az idei címre?

– A címünk tulajdonképpen a tavalyi kabarécím (Megette a fene az egészet!) folytatása. És akkor mi van, ha megette a fene az egészet? Akkor is élet van, mindamellett, hogy az életkedvünket egyre erőteljesebben próbálják letörni a min-

dennapi életben. Mindig rosszban sántikálnak, ez számomra tisztán látható. Mi arra törekszünk, hogy igen, akkor is fennmaradunk, és bármit készítenek elő, bármit időzítünk, hol egy járványt, hol egy háborút, nekünk tovább kell mennünk! Hiszem, hogy a Jóisten nem fog mindenben a rossznak engedni! – fogalmazott Puskás Győző.

– Ahhoz, hogy a hétköznapokban álljunk a sarat, év végén arra vágyunk, hogy oldjuk a felgyült feszültséget. A jó hangulat megtéremtésében „partner” a Hahota. Ezt már bizonyították az évek során.

– A derűre és a nevetésre nagyon nagy szükségük van az embereknek. A nevetés jobban kell, mint valaha! Emlékszem, két év járvány és bezártság után, tavaly annyira ki voltak éhezve az emberek a nevetésre, hogy néhol szinte verekedésre került sor a jegypénztáraknál. Cirkuszosok voltak, mert miután kiállták a sort, sokszor elfogytak a jegyek. Mindig a kasszásokat hibáztatták, hogy biztosan pult alatt adták el a jegyeket. Kézdivásárhelyen kérték, hogy „porcióra” adják a jegyeket, egy személy csak öt jegyet vásárolhasson, hogy másnak is jusson. Jó érzés, hogy ennyire kedvelik az előadásainkat. Most sokan azok közül, akikkel nap mint nap találkozom, kifejtik, hogy alig várják az előadást. Mondják, hogy megvették a jegyeket, ki decemberre, ki janu-

arra, és örömmel látjuk, hogy fogyanak a jegyek. Ez ad erőt nekünk. Mert nem olyan könnyű a ránk háruló feladat! November-december a legnehezebb időszak számunkra, mert ilyenkor teljes gőzzel próbálunk, miközben mások az ünnepre készülnek. A mi esetünkben ez szóba sem jöhet! Ellenkezőleg, ünnepek előtt egyre jobban „feszül a hurok a nyakunkon”, mert közeledik a bemutató – fogalmazott Puskás Győző.

Műsoron: klasszikus bohózatok, trágárság nélkül

– Ha valaki évtizedekig végez egy munkát, beleun, kiég. Ezt többen tapasztalhatták, én is. Ti évtizedek óta játszatok, nem éreztek némi fásultságot?

– A nézőknek elvárásaik vannak, a jegyeket azért veszik, mert az elmúlt években garantált volt a jó szórakozás, a nevetés! Mindig arra gondolok, hogy az embereknek nem szabad csalódást okozunk, mert bizalmat szavaztak a Hahotának. Mindig azt szeretnénk, hogy nagyon jó előadással lepjük meg őket. Nem dőlhetünk hátra, mondván, hogy tavaly és azelőtt is jól sikerült, most is úgy lesz. Mindent bele kell adnunk, hogy jó kabarét mutassunk be! Imádkozom ezért. Az emberek azt hiszik, hogy könnyen megy a színészi alakítás, nem, a rutin mögött nagyon sok munka van. S minden, ami a színpadon történik, abba sok munkát fektettünk. Az erőt a közönség adja nekünk! Az érdeklődésük és a bizalmuk.

– Milyen stílusú jelentelekre számíthat idén a közönség?

– Idén is klasszikus kabaréra számíthatnak a nézők, négy jelenet lesz, a stíluson nem változtatunk, mert a klasszikust szereti a közönség, és mi is. Nincs szándékunk váltani. Két jelenetet már játszottunk 12 évvel ez-

előtt, de a mostaniak más köntösben, más rendezésben kerülnek a színpadra. Olyan bohózatok ezek, amelyeket nagyon szerettek a nézők. Két új bohózatunk van, nekem nagyon tetszenek, reméljük, hogy a közönségnek is tetszeni fognak. Politikát nem viszünk a jelentelekbe, nem hiszem, hogy valaha erre sor kerülne. A napi problémákat sem szeretnénk tükrözni, de a tavalyi kabarécímünket mindenre rá lehetett húzni: Megette a fene az egészet! Idén is kimondjuk, hiába próbálnak bennünket benyomni a víz alá, mert akkor is életben maradunk, nevetni, szórakozni fogunk. S akkor mi van? Mert a nevetés gyógyszer mindenki számára. Ezt nem én, hanem szakemberek mondják. Bagdy Emőke pszichológus egyik előadásában mondta, hogy az önfeléd nevetés és főként a csoportos nevetés nagyon jó hatással van az emberekre. Nevetéskor minden negatív energia „kimegy” az emberből, és feltelik pozitív energiával. Ez sejtszinten is kimutatható. Továbbra is arra törekszünk, hogy olyan kabarét vigyünk a színpadra, ami szalonképes, amin lehet szórakozni, amiben van pikantéria, de trágárság nincs! Számomra nem megengedhető a trágárság! Amíg a Hahota létezni fog, addig trágárság nem fog elhangzani a színpadon! Sajnos, a legtöbb színházi előadásban a trágárság jelen van, a trágárszó kötőszó lett!

– Hány előadást tervezetek ebben az évadban?

– Marosvásárhelyen december 28-tól január 14-ig 18 előadásunk lesz. Január elseje kivételével mindennap játszunk. És nincs megállás, mert kezdődnek a kiszállások, a nagy turnék. Marosvásárhelyen január második felétől pénteken, szombaton, vasárnap lépünk fel. A turnék alatt mindennap kétszer játszunk Sepsiszentgyörgyön, Kézdivásárhelyen, Csíkszeredában, egész Erdély-szerte. Ez nagyon nagy „menet”. Nálunk nem szabad betegnek lenni, mi tudjuk, hogy játszani kell. A közönség várja az előadást, nem okozhatunk csalódást az embereknek.

– Kik a szereplők?

A társulat tagjai: Gönczy Katalin, Halmágyi Éva, Cseke Péter, Szőlősi Péntes Szilárd, Kelemen Barna és jómagam. Jakab Bodoni Ildikó énekel, de szerepei is lesznek. Az előadást Kovács Levente rendezte, a díszlet Szabó Annamária munkája. Zenei munkatársunk Kiss Zoltán, a hang- és fénytechnikáért Göllner László felel. Az idei kabaré producere, akárcsak előző években, Jakab Zsombor – tájékoztatott Puskás Győző vezető színész.

Jegyek elővételben kaphatók a Maros Művészegyüttes jegypénztárában hétköznap 17–19 óra között, a Kulturpalotában hétköznap 10–13 óra között, kedden és csütörtökön 17–19 óra között is, valamint a World Travel Shop utazási irodában (Aurel Filimon utca 17. szám), hétköznap 9–16 óra között.

És akkor mi van? Nevetésre fel!

Bajnokok Ligája: Továbbjutott a PSG és a Porto

A Paris Saint-Germain jutott tovább másodikiként a Borussia Dortmund mögött a labdarúgó Bajnokok Ligája F csoportjából, mivel a csoportkör utolsó fordulójában döntetlent játszott a német csapat otthonában, miközben a Milan vendégként győzött a Newcastle ellen.

A dortmundi mérkőzés rendkívül intenzív játékot hozott, az első félidőben számos gólszerzési lehetőséggel. A remekül kontrázó PSG-nek voltak nagyobb helyzetei, de mindegyiket kihagyták a párizsiak, ugyanakkor a már biztos továbbjutóként pályára lépő hazaiak is megszerezhették volna a vezetést. A gól nélküli döntetlen után a második játékrészben gyors gólváltás következett, majd továbbra is nagy volt az iram és a küzdelem, veszélyben forogtak a kapuk, de az eredmény nem változott, a PSG csak lególig jutott.

A csoport másik mérkőzésén a Newcastle bő félóra elteltével megszerezte a vezetést a Milan ellen, ezzel akkor a PSG elé került a Dortmund mögött továbbjutást érő pozícióba, de a Milan a második játékrészben egyenlített, majd fordított, ezzel az angol csapat végül nyert.

Az E csoportban a csoportelső volt a tét az Atlético Madrid és a Lazio spanyolországi összecsapásán, amelyen a hazai együttes kétgólos győzelemmel az élen végzett.

A H jelű négyesben az élvonalas FC Barcelona – amely már biztosan nyolcaddöntős volt – kikapott az eddig pont nélkül álló, sereghajtó belga Royal Antwerp otthonában. A másik nyolcaddöntős szereplést érő helyről az FC Porto és a Sahtar Donyeck portugálai összecsapása döntött: a hazai együttes nyolcgó-

los ütközetet nyert meg, ezzel versenyben maradt a BL-ben.

A csoportok első két helyezettje a nyolcaddöntőbe jutott, míg a harmadikok átkerültek az EL-be. Az európai kupasorozatokat sorsolását a tavaszi folytatásra hétfőn tartják Nyonyban.

Eredményjelző

Bajnokok Ligája, csoportkör, 6. (utolsó) forduló:

* E csoport: Atlético Madrid (spanyol) – SS Lazio (olasz) 2-0, Celtic Glasgow (skót) – Feyenoord (holland) 2-1. A végeredmény: 1. Atlético Madrid 14 pont, 2. Lazio 10, 3. Feyenoord 6, 4. Celtic Glasgow 4.

* F csoport: Borussia Dortmund (német) – Paris Saint-Germain (francia) 1-1, Newcastle United (angol) – AC Milan (olasz) 1-2. A végeredmény: 1. Borussia Dortmund 11 pont, 2. Paris Saint-Germain 8, 3. AC Milan 8, 4. Newcastle United 5.

* G csoport: RB Lipcse (német) – Young Boys (svájci) 2-1, Crvena zvezda (szerb) – Manchester City (angol) 2-3. A végeredmény: 1. Manchester City 18 pont, 2. Leipzig 12, 3. Young Boys 4, 4. Crvena zvezda 1.

* H csoport: FC Porto (portugál) – Sahtar Donyeck (ukrán) 5-3, Royal Antwerp (belga) – FC Barcelona (spanyol) 3-2. A végeredmény: 1. FC Barcelona 12 pont, 2. FC Porto 12, 3. Sahtar Donyeck 9, 4. Royal Antwerp 3.

Magyar és román futballbajnoki mérkőzések a televízióban

December 15., péntek:

* 17.00 óra: FC Voluntari – Universitatea 1948 Craiova (Szuperliga, 20. forduló)

* 20.00 óra: Petrolul 52 Ploiești – Bukaresti Rapid 1923 (Szuperliga, 20. forduló)

December 16., szombat:

* 13.30 óra: Fehérvár FC – Paksi FC

* 14.00 óra: Aradi UTA – Konstancai FCV Farul (Szuperliga, 20. forduló)

* 16.00 óra: Kisvárdai Master Good – Újpest FC (NB I, 17. forduló)

* 17.00 óra: CSU Craiova – Jászvásári CSM Politehnica (Szuperliga, 20. forduló)

* 18.30 óra: Diósgyőri VTK – MTK Budapest (NB I, 17. forduló)

* 20.00 óra: Bukaresti FCSB – Nagyszebeni Hermannstadt (Szuperliga, 20. forduló)

December 17., vasárnap:

* 14.30 óra: Kecskeméti TE – Debreceni VSC (NB I, 17. forduló)

* 15.00 óra: Kolozsvári FCU – Galaci Suporter Club Oțelul (Szuperliga, 20. forduló)

* 17.00 óra: Ferencvárosi TC – Zalaegerszegi TE FC (NB I, 17. forduló)

* 19.00 óra: Puskás Akadémia FC – Mezőkövesd Zsóry FC (NB I, 17. forduló)

* 21.00 óra: Sepsiszentgyörgyi Seps OSK – Kolozsvári CFR 1907 (Szuperliga, 20. forduló)

December 18., hétfő:

* 20.00 óra: Botosáni FC – Bukaresti Dinamo 1948 (Szuperliga, 20. forduló)

A román Szuperliga mérkőzéseit a DigiSport, a Prima Sport és az Orange Sport, a magyar NB I-es találkozót az M4 Sport vagy az M4 Sport+ közvetíti.

Új köntösben az egykori Székely Iparmúzeum

(Folytatás az 1. oldalról)

Az időszakos kiállításnak helyet adó teremben az avatóünnepségen először Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke szólalt fel. Elmondta, hogy hosszú és rögös utat járt be a pályázat, ameddig a tervek valóra váltak, ugyanis 2017-ben sikerült aláírni a szerződést a pályázatkezelő Központi Fejlesztési Régióval, amely a kulturális örökségvédelem megőrzésére kiírt tender alapján uniós forrásokból nyújtott támogatást: a pályázati összeg 98%-át. A projekt összértéke 12.091.586,21 lej, amiből vissza nem térítendő hitel 7.980.522,65 lej, ezenkívül az állami költségvetésből 1.220.550,52 lejjel támogatják a kivitelezést, a megyei tanács önrésze pedig 2.702.736,04 lej volt. Az aláírásakor azonban nem lehetett tudni, hogy milyen világrengető események jönnek, amelyek befolyásolták a kivitelezést: a világjárvány, a szomszédunkban kirobbanó háború egy kicsit elodázta a tervet. Egyéves csúszással ugyan, de végül sikerült újra megnyitni a teljesen felújított épületet és kiállítást. „Olyan beruházást sikerült megvalósítanunk, amelyre méltán lehetünk büszkéek mindannyian, akik valamilyen formában hozzájárultunk a kivitelezéshez. Olyan munkát végére teszünk most pontot, amely hírünket viszi a világban, és látogatók, turisták tömegeit hozza megénkbe” – hangsúlyozta az elnök, majd hozzátette: ez az épület 1893-as megnyitása óta a regionális fejlődést szolgálja, azóta is ezt a térséget erősíti, és népszerűsítésével egyik kedvenc célpontja lehet az idelátogatóknak.

Az épített kulturális örökség megőrzése nemcsak a Maros megyeiek számára, hanem országos viszonylatban is kiemelt jelentőséggel bír. Az elnök megköszönte a megyei tanácsnál dolgozó kollégáknak, a múzeum vezetőségének, a természettudományi részleg alkalmazottainak a munkáját, valamint a Központi Fejlesztési Régióval levő munkatársaknak, a kivitelezőknek és mindenkinek, aki hozzájárult a terv kivitelezéséhez.

Simion Crețu, a Központi Régió-

fejlesztési Ügynökség igazgatója elmondta, az uniós korábbi pénzügyi időszakában az ügynökségen keresztül sikerült a térségben több műemlék épületet renoválni. A marosvásárhelyi Természettudományi Múzeum mellett megújult még a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum, a fogarasi, a gyulafehérvári vár és több más jelentős épület, ugyanakkor a Kulturpalota renoválása is ezen pályázati kiírás alapján valósul meg. A régiófejlesztési ügynökség eddig mintegy 310 millió euró értékben 242 projektet támogatott a térségben, viszont több mint 700 beruházás valósulhatott meg, összesen 680 millió értékben. Megyénkben 70 millió eurót tudtak elkölteni 17 projektre, 2023 és 2027 között pedig 300 millió euró áll majd a pályázók rendelkezésére. A megye, Marosvásárhely mostani vezetősége igazolta, hogy jó kezelője az uniós projekteknek, és a Természettudományi Múzeum épületének felújításához hasonlóan sikerült az elvárásoknak megfelelően kivitelezni a terveket.

Ötvös Koppány-Bulcsú, a Maros

Megyei Múzeum igazgatója egy kis időutazással kezdte ünnepi beszédét. Elmondta, hogy 130 évvel ezelőtt, 1893. július 2-án avatták fel hivatalosan az épületet, amely története során többször átesett renováción, átalakításon, restauráción, de ilyen mértékben még nem újították fel, így a mostani esemény az újjá születését jelzi. A 19. század végén iparmúzeumnak készült, ami tulajdonképpen akkor az ipari forradalomnak, a hatalmas változásnak, az iparosodásnak állított volna jövőképet, mintsem múzeumot, amely a korabeli felfogásban az anyagi világ megismerhetőségét és az emberi boldogulás szolgálatába való állítását jelentette. A mai természettudományi részleg avatásának is ugyanolyan jelképes szerepe van a város életében. „Hiszünk abban, hogy a 21. századi ember – a 19. századival ellentétben – már nem a töretlen fejlődésen és a Föld uralásán gondolkodik, hanem a természeti értékek megőrzésén és a zöldfordulaton. Az ide vezető út kijelölésében, ezen eszmék tudatosításában játszhat fontos szerepet – s reményeink szerint játszani is fog – a most megnyíló természettudományi alapkiallítás, amely Maros megye természeti értékei és védett övezetei mellett az itt őshonos és védelemre szoruló állat- és növényfajok, biotópok egész sorát is bemutatja” – mondta az igazgató, akitől azt is megtudtuk, hogy az épület volt már kaszárnya és internátus, 1955-ben került az akkori tartományi múzeum kezelésébe, és 1958-ban nyílt meg falai között az első kiállítás, hogy 1984-től a természettudományi részleg székhelyeként szolgáljon, aminek létrehozásában elvülhetetlen érde-

mei voltak dr. Sárkány-Kiss Endre muzeológusnak, egyetemi tanárnak. Ezután az igazgató megköszönte a mostani kiállítás létrehozását a múzeum természetrajzi részlege minden munkatársának, Daniela Botoș részlegvezetőnek, Mihaela Sămărghița tudományos kutatójának, Alexandru Solomon muzeológusnak, az állandó kiállítás kurátorainak, a megyei tanácsnak az intézmény fenntartását, az EU-s pályázat sikeres lebonyolítását, ugyanakkor Vlad Codrea professzornak, a kolozsvári Babeș-Bolyai Tudományegyetem tanárának, Marius Skolkának, a konstancai Ovidius Egyetem dékánjának, Venczel Mártonnak, a nagyváradi Körösvidéki Múzeum tudományos kutatójának és osztályvezetőjének, valamint az ország természettudományi múzeumaiban dolgozó biológus és paleontológus kollégáknak, akik szakértőként nyújtottak segítséget a kiállítás berendezésében.

Felszólalt még Mihályfalvi Katalin, az RMDSZ országos szervezete oktatásért felelős ügyvezető alelnöke, aki a felújított múzeum egyetemes múzeumpedagógiai szerepét hangsúlyozta ki. Elmondta, hogy még mindig nem sikerült kellőképpen megreformálni, gyakorlatiasabbá tenni a romániai oktatási rendszert, ezért fontos, hogy a múzeumok tárlataikkal kiegészítsék mindazt, amit a diákok az iskolában tanultak, ezért is jó, ha minél több tanár és diák együtt keresi majd fel a korszerű kiállítást.

Soós Zoltán, Marosvásárhely polgármestere elmondta, hogy az épület és a gyűjtemény felújításáról már 2008-ban kezdtek tárgyalni, akkor még a múzeum igazgatójaként kere-

sett támogatási lehetőséget az akkori megyei tanácselnökkel, Lokodi Edit Emőkével. Közben sikerült felújítani a várat, a néprajzi múzeum székhelyét és végül a kitartó munkának köszönhetően a természettudományi részleget is, ahol szemügyre vehetjük a természet milliányi csodáját. Egy olyan időgép a múzeum, amely a távoli múltba vezet, és bemutatja azt a hihetetlen utat, amelyet a természet fejlődése során megtett Földünkön. Példaként felhozta a gyapjas orrszarvút (Coelodonta antiquitatis), amely az új kiállítás „sztárja”, s amely nem is akárhogyan került hozzánk, ugyanis Nyugat-Szibériában az Irtisz folyó partján találták meg, a megyei múzeum munkatársai interneten látták meg, hogy eladósorba került, nem is akárhonnan, hanem az amerikai Arizonában, innen Észtsországra került, onnan pedig Marosvásárhelyre. A tudósok szerint a fosszília legalább 50.000 éves.

A felújított múzeum a város jövőjébe tett befektetés, ugyanis valószínűleg sok-sok gyerek fog majd eljönni, és talán az itt szerzett élményeknek köszönhetően környezetvédők, kutatók, de mindenképpen természetvédők lesznek. Nem utolsósorban kiemelendő, hogy a város újabb minőségi turisztikai objektummal gazdagodott.

A pályázati támogatásnak köszönhetően átrendezték a tárlókat, interaktív tájékoztató oszlopokkal is ellátták, továbbá múzeumpedagógiai helyiséget is berendeztek, kiegészítették a múzeum mintegy 60.000 tárgyból álló kollekciónak, akadálymentesítették az épületet, kialakították a kaktuszházat és az élmenykeretet, megvásárolhatták a gyapjas orrszarvú csontvázát, rekonstruálták virtuálisan a Maros völgyében levő Ládás-háza kunyhója barlangot, kicserélték az épületgépészetet.

Csütörtökön 17 órától nyilvánosan is látogatható kilenc állandó kiállításnak otthont adó terem, ahol diorámák várják a látogatókat, továbbá az emeleti, időszakos kiállítóteremben a Piatra Neamț-i Természettudományi Múzeum és a Maros Megyei Múzeum Természettudományi Osztályával közösen szervezett *Halak az ősi földtörténeli időkben* című időszakos kiállítás tekinthető meg. Ezen a 30–33 millió évvel ezelőtti Európa nagy részét borító Paratethys-tengerben élt, 30 családba sorolt halak nemzetségeit és fajait mutatják be kölennyomatokkal. A projektzárás határideje december 31-e, addig még néhány felirat és kíséző szöveg is a helyére kell kerülni, illetve újdonság, hogy a bejáratnál levő szavazólapot kitöltve a városlakók adhatnak nevet a gyapjas orrszarvúnak.

MAROS MEGYEI TANÁCS
MŰSZAKI IGAZGATÓSÁG
MUNKÁLTAKÖVETÉSI SZOLGÁLAT

KÖZLEMÉNY

A MAROS MEGYEI TANÁCS értesíti az érdekelteket „A DJ136 Erdőszentgyörgy - Bözöd - Hargita megye határa megyei út egy szakaszának az aszfaltozása” című projekt 2020. 09. 07-i 2568 sz., besorolási szakaszára vonatkozó döntés aktualizálásáról.

A környezetvédelmi hatóság döntése, valamint a döntés meghozatalában releváns információk tanulmányozhatók a Maros Megyei Környezetvédelmi Ügynökség Marosvásárhely, Hídvég utca 10. sz. alatti székhelyén és a projekt tulajdonosa, a Maros Megyei Tanács Marosvásárhely, Győzelem tér 1. sz. alatti székhelyén, hétfőn 9-15 óra között, keddtől péntekig 9-12 óra között, valamint a következő honlapon: <http://apmms.anpm.ro>. Az érdekeltek hozzászólásait/megjegyzéseit a Maros Megyei Környezetvédelmi Ügynökség Marosvásárhely, Hídvég utca 10. sz. alatti székhelyre lehet benyújtani a közleménynek a Maros Megyei Környezetvédelmi Ügynökség internetes oldalán történő közzétételének a dátumától számított 10 napon belül.

Az ELNÖK nevében
Szász Zoltán Tibor
megyemenedzser

Paul Cosma
FŐJEGYZŐ

Ovidiu Georgescu
ALELNÖK

Dioráma a Maros völgyi erdők állatvilágáról

Fotók: Nagy Tibor

Közlemény

a Szászrégenben a 2024. évre vonatkozó köztisztasági illeték értékének jóváhagyásáról szóló határozattervezet kidolgozása tárgyában

2023. 12. 13-án Szászrégen polgármestere bejelentette a 2024-es évre vonatkozó köztisztasági illeték jóváhagyásáról szóló határozattervezet kidolgozása érdekében a döntéshozatali átláthatósági eljárás elindítását.

A tervezet kidolgozását az indokolja, hogy Szászrégenben jóvá kell hagyni a 2024. évre vonatkozó köztisztasági díjat, amit az Ecolect Mureş kistérségi fejlesztési egyesület 6458/2023. 12. 05. sz. alatti, intézményünknel 66654/2023. 12. 06. sz. alatt nyilvántartott iratban kért.

A szakértő 2023. december 4-én benyújtotta az Ecolect Mureş kistérségi fejlesztési egyesületnek a 2024. évi köztisztasági díj kiszámításának módszertanát a 2023. 12. 04-i változatban.

Figyelembe véve az ADI Ecolect Mureş 6458/2023. 12. 05. számú, intézményünknel a 66654/2023. 12. 06. számon iktatott átiratát és a 2024-es évre vonatkozó köztisztasági díj kiszámításának módszertanát, amelyet a szakértő SAH-10 Management Kft. készített, jóvá kell hagyni a Szászrégenben a 2024-es évre szóló köztisztasági illeték értékének jóváhagyásáról szóló határozattervezetet.

A határozattervezet dokumentációja a következőket tartalmazza:

- jóváhagyási jelentés a 67352/2023. 12. 11. sz. határozattervezet elfogadásának szükségességéről;
- a 67403/2023. 12. 11. sz. szakértői jelentés;
- a 309/2023. 12. 11. sz. határozattervezet teljes szövege a Szászrégenben a 2024. évre vonatkozó köztisztasági díj értékének jóváhagyásáról;
- a 2024. évi köztisztasági díj kiszámításának módszertana, 2023. 12. 04-i változat.

A dokumentáció megtekinthető:

- Az intézmény honlapján – www.primariareghin.ro – „A döntéshozatal átláthatósága” menüpontban, a következő linken: <https://www.primariareghin.ro/ro/primaria-reghin/transparenta-decizionala/> ;
- Szászrégen önkormányzatának székhelyén: Petru Maior tér 41. szám;

A határozattervezet másolata kérésre beszerezhető az intézmény közönségtájékoztató irodájában;

Az átlátható döntéshozatali eljárás hatálya alá tartozó határozattervezettel kapcsolatos javaslatokat, indítványokat, tanácsokat 2023. december 29-ig lehet benyújtani:

- az intézmény honlapján elérhető online űrlapon: www.primariareghin.ro, „A döntéshozatal átláthatósága” menüpont alatt a https://www.primariareghin.ro/fileadmin/editorimages/doc/Formulare/2022/formular_Legea_52.docx linken;
- elektronikus útonként az office@primariareghin.ro e-mail-címen;
- postai úton, az önkormányzat címére: Petru Maior tér 41.;
- az intézmény székhelyén, a közönségtájékoztató irodában: hétfő, kedd, csütörtök 8.00–16.00, szerda 8.00–18.30, péntek 8.00–13.30 óra között.

A benyújtott javaslatot a következő felirattal kell ellátni: „Javaslatok a Szászrégen településen a 2024. évi köztisztasági adó értékének jóváhagyásáról szóló határozattervezetre vonatkozóan”.

Az ajánlás értékű javaslatokat, tanácsokat az intézmény honlapján, a www.primariareghin.ro oldalon, „A döntéshozatal átláthatósága” menüpontban, a <https://www.primariareghin.ro/ro/primaria-reghin/transparenta-decizionala/> linken teszik közzé.

Az írásban benyújtott ajánlások figyelmen kívül hagyását írásban megindokolják.

Az érdeklődők számára lehetőség van arra is, hogy a határozattervezet nyilvános megvitatására gyűlést szervezzenek, amennyiben azt 2023. december 29-ig valamely jogszerűen alakult egyesület vagy más hatóság, illetve intézmény írásban kéri.

További információk: telefon: 0265/511-112, 106-os mellék, e-mail: office@primariareghin.ro, kapcsolattartó: Marinescu Sorina civil társadalmi referens.

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK, ÁTLÁTSZÓPONYVA-BEÉPÍTÉS és egyéb árnyékolás-technikai cikkek, automatizált változatok nagy választékban. Tel. 0745-379-638. (67083-I)

TERMOPÁN ablakokat, ajtókat gyártunk és szerelünk német REHAU profilokból. Tel. 0745-379-638. (67083-I)

A MAROSVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS TEMETŐ teljes körű ellátást biztosít a segélyből (koporsó, szállítás, balzsamozás, temetés). Telefon: 0265/215-875, 0365/448-734, 0749-073-534. (67049-I)

ALKALMAZUNK TAKARÍTÓNŐT napi 8 órás munkaprogrammal. Tel. 0744-326-901. (67613-I)

NŐI BENTLAKÓT várunk

a Gyulafehérvári Caritas búzásbesenyői GONDVISELÉS HÁZA IDŐSEK OTTHONÁBA.

Érdeklődni és jelentkezni Horváth Kovács Ildikónál lehet a 0732-018-202-es telefonszámon. (67617)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

ELADÓK használt, 98-as évjáratú VW Polo-alkatrészek; két gyermekreklár, 100 lej a kettő; négy 15-ös VW-kerék alufelnnivel. Tel. 0746-892-424. (21534-I)

LAKÁS

ELADÓ háromszobás, földszinti lakás az Unirii negyedben. Tel. 0741-224-592. (21181)

GARZONLAKÁS kiadó a Kárpátok sétányon. Tel. 0744-694-380. (21479-I)

MINDENFÉLE

FUVART, bútorhordást vállalunk személyzettel, külföldre is, valamint csomagszállítás Budapestre. Vállalunk törmelékiszállítást. Tel. 0749-543-104. (20768-I)

TERMOPÁN ajtók, ablakok javítása, szúnyogháló, rolók rendelésre. Tel. 0771-383-725. (20527)

VÁLLALUNK tetőkészítést lemezből, cserépből; ács munkát, terasz készítést, garázs felújítást, csatorna javítást, bármilyen kisebb javítást és mindenféle más munkát, kerítés készítést is. Tel. 0792-371-118. (21327)

SZŰCSMUNKÁT vállalok. Eladók férfi- és női szőrmesapkák. Tel. 0740-892-267, 0743-870-554, 0365/409-634. (21452-I)

VÁLLALUNK személtelhordást, lakásfestést, bútorrelhordást, tetőjavítást és bármilyen más munkát. Tel. 0759-645-413. (21432)

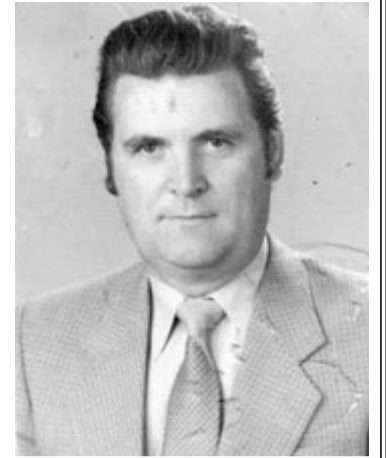
ELBOKROSODOTT bel- és külterületek kitarítását, gyümölcsfák metszését, nagy fák, diófák visszavágását, metszését, kivágását belterületen, házak közt, méterfa összevágását, nem mozgatható rönkök foszniba vágását, régi épületek bontását, valamint kutak kitarítását vállaljuk. Tel. 0756-868-569. (21419)

EGYGYERMEKES házaspár szerződést kötne egyedülálló hölgygel/úrral, aki kora előrehaladtával segítségre, családra vágyik. Tel. 0744-861-181. (p.-I)

KERESEK egy középkorú, komoly nőt egy 70 éves járó beteg férfi mellé. Tel. 0758-398-209. (21554)

MEGEMLÉKEZÉS

Elvitted a derűt, a fényt, a meleget,
csak egy sugarat hagytál itt, az emlékedet.
Bennünk él egy arc és végtelen szeretet,
amit tőlünk soha senki el nem vehet.
Hiányodat feldolgozni nem lehet,
csak próbálkozunk élni nélküled.

Szomorú szívvel emlékezünk a szeretett, jó férjre, édesapára, testvérré, az ehedi születésű **GYŐRI ZOLTÁNRA**, a Számológépgyár volt dolgozójára halálának 10. évfordulóján. Nyugodjon békében!

Családja és két unokája. (21559)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett nagynénénk, **KERESZTESI KATALIN** szül. FARKAS földi életének 94. évében, december 14-én, hosszú szenvedés után örök nyugalomra talált. Temetése szombaton, 16-án 13 órai kezdettel lesz a marosvásárhelyi református sírkertben, unitárius szertartás szerint. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! (sz.-I)

A Jóisten akaratát elfogadva tudatjuk, hogy **FAZAKAS JULIÁNNA** életének 93. évében, 2023. november 25-én elhunyt. Drága halottunk földi maradványait 2023. december 16-án 11 órakor helyezük örök nyugalomra Budapesten, a XX. kerületi Magyarok Nagyasszonya-templom urnatemetőjébe. A gyászoló család. (sz.-I)

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy a szeretett anya, nagymama, anyatárs, sógornő, rokon és szomszéd,

BALÁZS KLÁRA folyó hó 14-én, életének 81. évében elhunyt. Drága halottunkat folyó hó 17-én, vasárnap 13 órakor helyezük örök nyugalomra, római katolikus egyházi szertartás szerint, a maroszentgyörgyi templom sírkertjében. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! A gyászoló család. (21562)

„Bízatok, mert Jézus eljön Ő a Fővezér.”
Szomorú szívvel és soha el nem múló fájdalommal emlékezünk a marosárpataki id. **CZEGŐ JÁNOSRA**, az önfeláldozó, gondoskodó, szerető édesapára a földi létből való eltávozásának 15. évfordulóján. Emlékét örökké szívünkben őrizzük. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Bánatos szerettei. (21553-I)

Kegyelettel és fájó szívvel emlékezünk a drága jó feleségre, édesanyára, nagymamára, **TÖVISSI IBOLYÁRA** halálának második évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Szerettei. (21502)

Fájó szívvel emlékezem december 15-én feleségemre, **TÖVISSI IBOLYÁRA** halálának 2. évfordulóján. Szívemben örökké élni fogsz. Férje. (21536)

Fájó szívvel emlékezünk a nyomáti születésű **SÓFALVI ERNŐRE** halálának 6. évfordulóján. Élete úgy múlt el, mint egy pillanat, de emléke szívünkben örökké megmarad. Nyugodj békében! Megemlékezik róla testvére és családja. (sz.-I)

RÉSZVÉTNYLIVÁNÍTÁS

Őszinte részvétünket fejezzük ki kollégánknak, Deák János nyugalmazott iskolaigazgatónak, együttérzünk vele szeretett **ÉDESAPJA** elvesztése miatt érzett fájdalmában. A mezőpaniti Kádár Márton Általános Iskola munkaközössége. (21566-I)

NYÍLIK AZ ÉGNEK RAGYOGÓ SUGÁRA

A MAROS MŰVÉSZEGYÜTTES
ÜNNEPI MŰSORA

SPECTACOLUL DE SĂRBĂTORIRE AL SECȚIEI MAGHARE AL
ANSAMBLULUI ARTISTIC PROFESIONIST "MUREȘUL"

2023.12.19., KEDD 19:00
HELYSZÍN:
MAROS MŰVÉSZEGYÜTTES
ELŐADÓTERME, KÓVESDOMB 47

Tánckarvezetők: KOVÁCS SZABOLCS-ZOLTÁN és KÁSLER MAGDA
Zenekarvezető: MOLDOVÁN-HORVÁTH ISTVÁN
Igazgató: BARABÁSI ATTILA-CSABA

JEGYFOGLALÁS: 0757 059 594

MAROS MEGYEI TANÁCS

Hitel mezőgazdászoknak KKV Gépek
KKV Modernizálás KKV pályázatok KKV Gépek
Hitel Eszközök KKV pályázatok KKV Gépek
Hitel Eszközök KKV pályázatok KKV Gépek
Hitel Eszközök KKV pályázatok KKV Gépek
Hitel Eszközök KKV pályázatok KKV Gépek

LAM

MICROCREDIT • MIKROHITEL

0720 030 804

Újdonságok a
Kobak könyvesboltokban:

Karikó Katalin
Áttörések -
életem és a tudomány

Valérie Perrin
Trió

Keresse fel kávézónkat
a vásárhelyi
könyvesboltban!

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

INGYENES STERILIZÁLÁSI KAMPÁNY
A gazdás és gazdátlan kutyák és macskák számára

A Városi Kertészet a Városi Kutyaemenhelyen keresztül ingyenes sterilizálási kampányt hirdet Marosvásárhelyen, a gazdával rendelkező és gazdátlan kutyák és macskák számára.

A kampányra a **Prut utca 24.** szám alatt található **kutyamenhely rendelőjében** kerül sor.

Időpontot a **0725-609.434**-es telefonszámon lehet kérni, hétfőtől péntekig, **8:00 és 15:00** óra között.

Marosvásárhelyi Kutyamenhely

Törvényhatóság
Törvényhatóság
Törvényhatóság

**MOZIZOM
FILMKLUB**

Magyar filmremek a legjobb minőségben az ERDÉLYTV műsorán

VASÁRNAPONKÉNT
20 ÓRÁTÓL

CityTV

MAROSVÁSÁRHELY

MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA

228-as
a DIGI hálózatban

radio.kptv.ro

KPTV

THE ROCK STATION

radio.kptv.ro